

BICHON FRISÉEN ROTUKOHTAINEN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA VUOSILLE 2014 - 2018

Hyväksytty BichonFrisé Ry:n vuosikokouksessa 17.3.2013

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 10.12.2013

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA.....	5
2.1 Historia	5
2.2. Historia Suomessa	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	6
3.1. Jalostustoimikunnan rakenne.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	8
4.1.2 Jalostuspohja	10
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa.....	14
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	16
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta...	17
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	17
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttööminaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	17
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	18
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	19
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	19
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista	19
4.3. Terveys ja lisääntyminen	20
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet.....	20
4.3.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet.....	28
4.3.3. Yleisimmät kuolinsyyt	34
4.3.4 Lisääntyminen.....	37
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	37
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	37
4.4. Ulkomuoto.....	37
4.4.1. Rotumääritelmä.....	37
4.4.2. Näyttelyt ja jalostustarkastukset	39

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus.....	39
4.4.4. Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	39
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN.....	40
TOTEUTUMISESTA	40
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	40
5.1.1. Nartut	41
5.1.2. Urokset	42
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	42
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	43
6.1 Jalostuksen tavoitteet	43
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	45
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	47
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	47
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	53
7. LÄHTEET	54
8. LIITTEET	55

1. YHTEENVETO

Bichonfrisé on noussut viime vuosina muiden vastaaventyypisten rotujen tavoin Suomessa erittäin suosituksi seurakoiraksi. Rodun ulkomuodollinen taso on maassamme kansainvälisestikin vertaillen korkea, mutta tutkimuksiin perustuvaa tietoa bichonfriséiden luonteista ja terveydentilasta on ollut rodun harrastajien käytettävissä varsin vähän.

Suomen Kennelliiton jalostustietokanta antaa jonkin verran apua rodun tutkimustulosten seurantaan ja populaation analysoimiseen esimerkiksi sukusiitosprosenttien ja urostilastojen osalta. Tältä osin vaikuttaisi, että rotumme on toistaiseksi melko vakaalla pohjalla. On kuitenkin huomattava, että läheskään kaikki terveydelliset tutkimustulokset eivät näy jalostustietokannassa. Kennelliiton jalostustietokannan antama kuva rodun populaation tilasta on myös liian optimistinen, sillä käytettävissä oleva ohjelma ei ota huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuussuhteita.

Rotujärjestö toteutti vuonna 2007 laajan terveystarkastuksen, joka suunnattiin erikseen sekä kasvattajille että yksittäisten koirien omistajille. Terveystarkastuksen tuloksia tarkastellaan tässä tavoiteohjelmassa lähemmin tuonnempana, mutta yleisesti voidaan todeta sekä omistajien että kasvattajien olevan pääsääntöisesti tyytyväisiä rodun terveydentilaan ja koiriensu luonteisiin. Rotujärjestö uusii terveystarkastuksen vuoden 2015 aikana, jolloin voidaan vertailla onko rodun terveydessä tapahtunut olennaisia muutoksia.

Valtaosa bichonfrisé -kasvattajista kuuluu BichonFriséRy:een ja on allekirjoittamalla rotujärjestön sitoumus-kasvattajasopimuksen sitoutunut noudattamaan rodun jalostuksen tavoiteohjelmaa jalostusvalinnoissaan. Rodun suuren kysynnän johdosta myös kaupallisesti toimivia kasvattajia ja tuontipentujen välittäjiä on alkanut valitettavasti etsiä tämänkin rodun pariin. Tämänkaltaisen kahtiajakautuminen on alkanut jakaa rodun kantaa Suomessa näyttely- ja ns. ”kotikoiralinjaisiin” koiriin, jotka saattavat rakenteellisesti erota huikeastikin toisistaan. Voidaan todeta, että aivan viime aikoina kysyntä on jonkin verran hiljentynyt, mikä suurella todennäköisyydellä karsii osaa kaupallisista intresseistä kiinnostuneita kasvattajia, mikä parantanee rodun yhtenäisyyttä tulevaisuudessa. Vaikkakaan suurin osa rodun yksilöistä ei koskaan käy koiranäyttelyissä, minkä johdosta todellista tasoa on mahdoton määritellä, voidaan todeta että viimeisen 10 vuoden aikana kaikissa Euroopan alueella järjestetyissä FCIn arvonnäyttelyissä on aina ollut suomalaisia bichonfriséitä voitokkaimpien koirien joukossa, suomalaisia bichonfriséitä myös viedään vuosittain ulkomaille, Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan lisäksi myös ns. suuriin kennelmaihin kuten Englantiin, Yhdysvaltoihin sekä Australiaan, missä ne kilpailevat menestyksekkäästi näyttelyissä sekä ovat haluttuja jalostuskoiria. Rodun vaativan turkinhoidon vuoksi näyttelyissä käyvät pääasiassa kasvattajien sekä rodusta erittäin kiinnostuneiden harrastajien koirat, ns. kotikoirille näyttelyihin osallistuminen on usein liian työlästä trimmauksien yms. vuoksi.

Rotujärjestön pääasiallisiksi haasteiksi tällä hetkellä näyttäisivät nousevan systemaattisen tiedon kerääminen ja jakaminen koskien rodun terveydentilaa ja luonteita, omistajien ja kasvattajien motivoiminen jatkuvaan rodun tilanteen seurantaan ja avoimeen tiedonkulkuun, rodun geenipohjan laajentaminen sekä bichonfrisén hankkimista harkitsevien henkilöiden informoiminen siitä, minkälainen pentu kannattaa ostaa ja minkälaiselta kasvattajalta.

Viimeisen viiden vuoden aikana rodun jalostuspohja on laajentunut jonkin verran. Tuontikoirien määrä on yleisesti selvästi laskenut mutta rodun geenipoolille hyödyllisten jalostuskriteerit täyttävien tuontikoirien määrä on jonkin verran kasvussa.

Viimeisen viiden vuoden aikana tutkittujen koirien kaihitapaukset ovat vähentyneet. Rotujärjestö järjestää seuraavan laajan terveystarkastuksen vuonna 2015. Näin ollen voidaan parempi terveystarkastus tehdä vasta sen jälkeen. Luonteet eivät ole pääsääntöisesti muuttuneet.

Koirien koko on vakiintunut ja ulkomuoto on pysynyt vähintään samalla korkealla tasolla.

2. RODUN TAUSTA

2.1 Historia

Bichonfrisé polveutuu rodusta, jota kutsutaan **barbet'ksi**. Barbet on hyvin vanha metsästyksen käytetty vesispanieli. Aikojen kuluessa barbet'sta kehittyi pienempi muoto, josta käytettiin nimeä **barbichon** (pieni barbet, tämä nimi lyheni myöhemmin muotoon bichon). Bichonien ryhmään luetaan kuuluvaksi myös bichonmaltese (maltankoiria), bichonhavanese (havannankoiria), bichonbolognese (bolognankoiria), löwchen (pieni leijonankoiria) ja coton de tulear'in, myös kääpiöwillakoiran katsotaan polveutuvan vesispanieleista.

Ennen 1300-lukua pieniä valkoisia koiria löytyi lähes kaikista Välimeren maista. Vähitellen nämä rodut alkoivat erottua toisistaan kehittyen eri alueilla hieman erilaisiksi. Nykyisin **bichonfrisé**nä tuntemamme rotu tunsin tähän aikaan nimen bichonteneriffe (teneriffankoiria). Renessanssin aikana nämä pienet koirat saivat suuren suosion aateliston ja varakkaiden porvarisrouvien lemmikkeinä. Aateliston aseman heikentyessä Ranskan vallankumouksen aikana bichonit selvisivät uhkaavalta sukupuuttoon kuolemiselta tulemalla suosituiksi esiintyjiksi kiertävissä sirkuksissa. Suurimmillaan bichonin suosio oli Ranskassa vuosien 1547 - 1589 välillä Henrik III ollessa hallitsijana; koiria puuteroitiin, hajustettiin ja niiden turkkia käherrettiin ja leikattiin.

On myös väitetty, että rodun nimi voi tulla sanasta "bichonner" (kähertää): tosin eräs Belgian bichonfrisé -yhdistyksen jäsen on väittänyt, että rotu bichonfrisé on ollut olemassa jo ennen kuin sanaa "bichonner" tunnettiin ja että tämä sana tuli ranskan kieleen rodun suosion myötä! Espanjassa rodun suosio oli suuri 1700-luvulla, jolloin Goya maalasi kuuluisat teoksensa, joissa useissa esiintyy bichonin kaltainen koira.

Ensimmäisen Maailmansodan aikana rotua uhkasi jälleen kuoleminen sukupuuttoon. Onneksi ranskalaiset ja belgialaiset rodun ystävät ryhtyivät keräämään jäljellä olevia rodun edustajia ja jalostamaan rotua edelleen. Maaliskuun 15. päivänä 1933, SocieteCentraleCanine de France hyväksyi rotumääritelmän bichonteneriffe'ille. Koska tämä nimi viittasi enemmän Espanjaan, kuin Ranskaan tai Belgiaan, jossa rotu oli tullut hyvin suosituksi, rodulle haluttiin antaa kuvaavampi nimi **Bichon à poilfrise** (pieni kiharakarvainen koira), tämä nimi hyväksyttiin 1934.

Ensimmäiset bichonfrisé't tulivat USA:han 1956 ranskalaisen Picault'n perheen muuttaessa sinne, seuraavana vuonna rekisteröitiin myös yksi bichonfrisé Englannissa. Rodun uusi tuleminen alkoi vasta vuonna 1969, kun USA:ssa Frank Sabella antoi trimmausnäytöksen bichonfrisé -yhdistyksen erikoisnäyttelyn yhteydessä. Ensimmäinen bichonfrisé nähtiin näyttelyssä Englannissa 1973 ja seuraavana vuonna syntyi ensimmäinen pentue siellä. Japaniin tuli ensimmäinen bichonfrisé vuonna 1970, Ruotsiin 1976, Norjaan 1977 ja Tanskaan 1978.

2.2. Historia Suomessa

Suomalainen Marjatta Heinonen oli nähnyt näitä koiria käydessään katsomassa koiranäyttelyitä ja vuonna 1977 hän toi ensimmäisen bichonfrisé -uroksen Suomeen, koiran nimi oli BeaupresChico. Koiran omisti Pirjo Antikainen-Heinonen. Seuraavana vuonna Marjatta Heinonen toi lisäksi nartun Beau Monde TheRipple Of Leander'in (tämä koira tuli Englannista, mutta se oli kasvatettu USA:ssa Richard Beauchamp'in kuulusissa Beau Monde -kennelissä) ja myös toisen uroksen Leander SnowLord'in. Seuraavina vuosina Marjatta Heinosen TinyDoll's -kennel kasvatti useita pentueita, mutta lähes kaikki koirat polveutuivat näistä kolmesta ensimmäisestä tuonnista ja hänen hieman myöhemmin tuomastaan uroksesta Leander Snow Demon. 1980-luvun alkupuolella astutettiin joitakin narttuja Ruotsissa ja Norjassa ja tuotiin joitakin koiria Englannista ja Ruotsista.

Leeward's-kennel aloitti bichonfriséiden kasvattamisen 1984, Leeward's -koirat eivät pohjaudu entuudestaan Suomessa olleisiin linjoihin, vaan kennel toi kaikki kantakoiransa Englannista, Australiasta, USA:sta ja Ruotsista. Tämän jälkeen myös muutamat muut kasvattajat alkoivat tuoda koiria Suomeen, ja tällä hetkellä uusia koiria tuodaan vuosittain eri kasvattajien toimesta.

Suomen Kennelliitto myönsi Leeward's-kennelille rodun ensimmäisen Vuolasvirta-palkinnon 1990, jatkossa Vuolasvirta-palkinto on myönnetty myös Crystal, Diamella, Evivas, Jitterbop, Maclaren's, lisdogs, Ladykiller's, SempreLibera, Fine Design ja Sugerin-kennelleille.

Rodun taso Suomessa on noussut erittäin nopeasti: Suomesta bichoneita on viety melkein joka puolelle maailmaa, mm. Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan, Hollantiin, Italiaan, Espanjaan, Yhdysvaltoihin, Kanadaan, Kiinaan, Australiaan, Saksaan, Tsekiin, Latviaan, Venäjälle, Brasiliaan, Englantiin, Irlantiin, Thaimaahan jne.

Rodun suosio Suomessa noussut valtavasti; viime vuosina jatkuvasti noin ja ylikin 500-600 rekisteröintiä vuodessa. Näistä koirista nähdään näyttelyissä murto-osa johtuen todennäköisesti ennen kaikkea näyttelyharrastuksen rodun turkinhoidolle asettamista korkeista tasovaatimuksista. Pääasiallinen rodun käyttötarkoitus on seurakoira, joskin bichonfriséiden kanssa harrastetaan myös aktiivisesti esim. agilitya ja jonkin verran tottelevaisuuskokeita.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

BichonFrisé Ry on alunperin perustettu 12.10.1980 Suomen Seura- ja Kääpiökoirayhdistyksen alajaostoksi. Yhdistys rekisteröitiin virallisesti 5.6.1986. BichonFrisé Ry:stä tuli Suomen kennelliiton valtuuston päätöksellä rotujärjestö 21.11.1992.

Viidessä vuodessa jäsenmäärä kohosi alun noin kolmestakymmenestäviidestä 157:ään ja vuoden 1992 loppuun mennessä rotujärjestön jäsenmäärä oli jo 600. Vuoden1995 loppuun mennessä yhdistyksen jäsenmäärä oli 834. Loppuvuodesta 2012BichonFrisé Ry:llä oli jäseniä kaikkiaan 1394. Rotujärjestön toiminta kattaa koko maan ja noin 80 % kasvattajista on yhdistyksen jäseniä.

3.1. Jalostustoimikunnan rakenne

Yhdistyksen hallitus nimeää yhdistyksen jäsenistä jalostustoimikunnan. Vähintään yhden jalostustoimikunnan jäsenen tulee olla suorittanut SKL:n jalostusneuvojan peruskurssi hyväksytysti tai

muuten omata vastaava pätevyys. Jalostustoimikunta koostuu 4 - 6 jäsenestä ja valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja sihteerin.

Rotujärjestön jalostusneuvonnan tehtävänä on mm. kasvattajien neuvonta ja yhdistelmien suosittelu sekä rotua koskevan tarpeellisen tiedon kerääminen ja edelleen tiedottaminen. Erilaisten terveys- ja luonnekyselyiden käytännön toteuttaminen sekä tuloksien julkistaminen avoimesti kaikkia rodun harrastajia palvelevalla tavalla kuuluu myös jalostustoimikunnalle. Bichonfrisé -kasvattajien näyttelyaktiivisuus on erityisen korkeaa, joten jalostustarkastusten tarve on nähty aiemmin vähäisenä, mutta niitä järjestetään tarpeen vaatiessa.

Tällä hetkellä jalostustoimikunnassa on 4 jäsentä, joista kolme on suorittanut jalostusneuvojen perus- ja jatkokurssin. Lisäksi jalostustoimikunnassa on yksi rotua arvosteleva ulkomuototuomarijäsen. Jalostustoimikunnalta puuttuu selkeä ohjesääntö, mutta jatkossa voidaan nojautua enemmän tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan jalostussuosituksia laadittaessa.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Vuonna 2012 bichonfrisé oli rekisteröintimäärien perusteella (580 kpl) 21. suosituin rotu Suomessa. Tuontikoiria oli kyseisenä vuonna 19 kappaletta kaikista rekisteröinneistä.

Tuontikoirien määrä on ollut selvässä laskussa, mikä selittyy sillä, että myös pentujen kysyntä on vähentynyt. Tämä on osaltaan johtanut siihen ettei rodun pariin muutama vuosi sitten etsittyneillä kaupallisesti toimivilla pentutrokareilla, jotka välittävät Itä-Euroopan maista kokonaisia pentueita, ole ollut pennuistaan niin paljon kysyntää kuin aiemmin. Vuonna 2007 rekisteröidyistä tuontikoirista (42) tällaisia oli 36 kappaletta, kun taas vuoden 2011 19 tuontikoirasta vain 7 kappaletta. Siltikin näitä tuonteja on koirakannassamme varmasti luultua enemmän, sillä valtaosa menee täysin lemmikeiksi eikä kaikkia niistä koskaan rekisteröidä Suomen Kennelliitossa.

Kokonaisuudessaan vähentynyt rekisteröintien määrä varmasti yhtenäistää rodun ulkomuodollista tasoa, mutta tulevaisuudessa selviää mikä on sen vaikutus rodun populaatorakenteelle sekä rodun monimuotoisuudelle. Perinnöllinen monimuotoisuus on eliehto jokaiselle rodulle, myös ihmisille kuin eläimille. Seuraavassa kappaleessa Katariina Mäen artikkeli monimuotoisuudesta ja jalostuspohjasta.

"Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja"

MMT Katariina Mäki 14.12.2011

"Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua."

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin."

(lähde: www.kennelliitto.fi/jalostusjakasvatus/artikkelit)

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Vuositilasto										
Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Pennut (kotimaiset)	561	553	668	726	710	628	643	616	578	515
Tuonnit	19	19	32	38	53	40	19	18	9	6
Rekisteröinnit yht.	580	572	700	764	763	668	662	634	587	521
Pentueet	141	137	158	176	169	157	152	150	141	124
Pentuekoko	4	4	4,2	4,1	4,2	4	4,2	4,1	4,1	4,2
Kasvattajat	88	77	91	98	112	96	95	90	88	77
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	78	69	90	80	85	80	81	85	77	73
- kotimaiset	58	51	67	65	75	68	68	71	72	59
- tuonnit	16	14	18	13	9	10	6	8	4	9
- ulkomaiset	4	4	5	2	1	2	7	6	1	5
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 7 kk	3 v 3 kk	3 v 4 kk	3 v 1 kk	2 v 10 kk	3 v 7 kk	3 v 5 kk	4 v 2 kk	3 v 6 kk	3 v 4 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	137	133	153	173	166	156	148	150	140	124
- kotimaiset	123	115	137	156	152	147	141	145	137	121
- tuonnit	14	18	16	17	14	9	7	5	3	3
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 9 kk	3 v 6 kk	3 v 4 kk	3 v 4 kk	3 v 3 kk	3 v 5 kk	3 v 5 kk	3 v 4 kk	3 v 3 kk	3 v 4 kk
Isoisät	112	109	137	133	139	128	121	122	100	104
Isoäidit	162	163	184	185	183	177	168	172	157	144
Sukusiitosprosentti	1,66 %	2,42 %	2,52 %	2,72 %	3,21 %	3,09 %	3,56 %	3,60 %	5,49 %	5,14 %

Seuraavassa kappaleessa on Katariina Mäen artikkeli sukusiitoksesta.

Sukusiitos, MMT Katariina Mäki 14.12.2011

"Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat toisilleen läheisempää sukua kuin serkukset. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen.

Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu tismalleen saman taustainfon perusteella. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %". (lähde: www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/sukusiitos)

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

Vuositilasto – jalostuspohja										
	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Per vuosi										
pentueet	141	137	158	176	169	157	152	150	141	124
jalostukseen käytetyt eri urokset	78	69	90	80	85	80	81	85	77	73
jalostukseen käytetyt eri nartut	137	133	153	173	166	156	148	150	140	124
isät/emät	0,57	0,52	0,59	0,46	0,51	0,51	0,55	0,57	0,55	0,59
tehollinen populaatio	146 (52%)	135 (49%)	165 (52%)	166 (47%)	168 (50%)	158 (50%)	155 (51%)	159 (53%)	147 (52%)	134 (54%)
uroksista käytetty jalostukseen	1 %	3 %	5 %	8 %	9 %	9 %	8 %	15 %	10 %	9 %
nartuista käytetty jalostukseen	1 %	2 %	18 %	19 %	22 %	23 %	26 %	27 %	25 %	23 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
pentueet	612	640	660	654	628	600	567	536	508	464
jalostukseen käytetyt eri urokset	198	193	202	204	213	195	197	190	182	164
jalostukseen käytetyt eri nartut	401	418	433	430	417	380	358	347	337	313
isät/emät	0,49	0,46	0,47	0,47	0,51	0,51	0,55	0,55	0,54	0,52
tehollinen populaatio	398 (33%)	401 (31%)	418 (32%)	419 (32%)	421 (34%)	385 (32%)	375 (33%)	363 (34%)	350 (34%)	320 (34%)
uroksista käytetty jalostukseen	5 %	7 %	8 %	9 %	10 %	10 %	11 %	11 %	10 %	12 %
nartuista käytetty jalostukseen	11 %	16 %	20 %	22 %	24 %	25 %	25 %	26 %	27 %	28 %

Seuraavassa kappaleessa on Katariina Mäen artikkeli tehollisesta populaatiokoosta.

"Tehollinen populaatiokoko", MMT Katariina Mäki

"Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Rodun monimuotoisuutta voidaan arvioida myös molekyyligeneettisesti, esimerkiksi immuunijärjestelmää säätelevien DLA-haplotyyppien lukumäärän ja heterotsygotian perusteella.

Tehollinen koko kertoo kuinka monen yksilön geeniversioita tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun perinnöllinen vaihtelu koostuu 50 eri koiran geeniversioista. Mitä pienempi tehollinen koko, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa, ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla neljä ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enimmillään neljä kertaa jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Paras tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen. Jos aineisto ei ole sukupuiltaan tarpeeksi täydellinen, voidaan käyttää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentaa, joka on käytössä myös Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä. Tämä antaa kuitenkin tehollisesta koosta suuren yliarvion, koska siinä oletetaan, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät.

Jos sukusiitosasteen kasvunopeuteen perustuva tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geeniversioita niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä niitä kertaalleen jalostukseen. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan".

(lähde: www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/tehollinen_populaatiokoko)

Taulukko 3. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta

	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	LEEWARD'S CHIC SLICKER	30	138	1,63 %	2 %	90	314	30	138
2	APRICOT	29	134	1,59 %	3 %	39	189	29	134
3	ORLANDO CHARNETT	29	121	1,43 %	5 %	16	60	29	121
4	LEEWARD'S ME MYSELF AND I	24	111	1,31 %	6 %	55	219	24	111
5	JITTERBOP AFTER ME PLEASE	28	109	1,29 %	7 %	80	293	28	109
6	LEEWARD'S EGO LIKE HAIRDO	24	104	1,23 %	8 %	10	45	24	104
7	PARAY'S COLD PLAY	24	99	1,17 %	10 %	23	81	27	110
8	OMAR	19	87	1,03 %	11 %	0	0	19	87
9	AMON RA LESTA PLUS	21	85	1,01 %	12 %	6	25	21	85
10	BERNLANDES CALVIN CLAY	19	84	0,99 %	13 %	49	210	19	84
11	MACLAREN'S JOHNNY HERBERT	17	81	0,96 %	14 %	42	176	23	115
12	BROSBOY'S MACGYVER	16	78	0,92 %	15 %	25	87	16	78
13	BODACIOUS ARCH ENEMY	17	73	0,86 %	15 %	50	207	17	73
14	PARAY'S PINOT NOIR	17	72	0,85 %	16 %	36	135	17	72
15	MANOIR'S ZOOM TO WYOMERS	15	70	0,83 %	17 %	41	170	15	70

Eniten jalostukseen käytettyjen urosten syntymävuodet:

LEEWARD'S CHIC SLICKER	1997
APRICOT	2001
ORLANDO CHARNETT	2005
LEEWARD'S ME MYSELF AND I	2005
JITTERBOP AFTER ME PLEASE	1998
LEEWARD'S EGO LIKE HAIRDO	2008
PARAY'S COLD PLAY	2005
OMAR	2003
AMON RA LESTA PLUS	2007
BERNLANDES CALVIN CLAY	1998
MACLAREN'S JOHNNY HERBERT	1995
BROSBOY'S MACGYVER	1997
BODACIOUS ARCH ENEMY	2007
PARAY'S PINOT NOIR	2005
MANOIR'S ZOOM TO WYOMAERS	2006

Rodussamme, jossa keskimääräinen pentuekoko (noin 4 pentua) ja rekisteröintimäärät ovat sen suuruisia, että runsaastikaan jalostukseen käytetty narttu ei pysty tuottamaan matadorimaisesti jälkeläisiä. Siksi urosten osuus rodun monimuotoisuudesta ja jatkuvuudesta on väistämättä merkittävämpi kuin yksittäisten narttujen.

Prosenttiosuus-sarake kaaviossa kertoo kyseisen uroksen jälkeläismäärän prosentuaalisen osuuden koko rodun rekisteröinneistä tarkasteltuna ajanjaksona. Kumulatiivinen prosentti kertoo, kuinka paljon koko rodun rekisteröinneistä yhteensä on näiden eniten käytettyjen jalostusuroksien jälkeläisiä kyseisenä aikana.

Edellä olevan taulukon valossa näyttäisi siltä, että rodussa ei viime vuosina ole ollut sellaisia jalostusuroksia, jotka olisivat ylittäneet liikakäytön rajana pidetyn viisi prosenttia rekisteröinneistä kyseistä sukupolvea kohden. Rodun tilanne ei kuitenkaan ole todellisuudessa tämän asian suhteen aivan näin hyvä, sillä useampi kuin yksi näistä käytetyimmistä uroksista on viime vuosina ylittänyt jälkeläismäärällään toistuvasti viiden prosentin rajan laskettuna vuotuisia rekisteröintejä kohden.

Tarkasteltaessa vanhempia rekisteröintitilastoja 1980-luvun lopulta aina 2000-luvun alkupuoliskolle asti voidaan havaita, että käytetyimmillä jalostusuroksilla on tuolloin säännönmukaisesti ollut liian suuria jälkeläismääriä suhteessa rodun rekisteröintimääriin. Kyseisellä asialla on vahvasti käytännön merkitystä tämän päivän populaation kannalta, sillä monet nykyisistä jalostuskoirista polveutuvat näistä uroksista tai niiden sisaruksista.

Arvioitaessa aiemmin rodussa esiintyneen matadorijalostuksen vaikutuksia on todettava, että tietyn uroksen laajan jalostuskäytön vaikutukset ovat merkittävimpiä populaation geenipoolin kannalta silloin, kun sen jälkeläisiäkin käytetään jalostukseen. Tästä syystä on hyödyllistä tarkastella käytetyimpien uroksien keskinäisiä sukulaisuussuhteita. Listan käytetyin uros, Leeward's Chic Slicker on listan viidenneksi käytetyimmän, JitterbopAfter Me Please'n isä. Listan kuudes, Leeward's Ego Like Hairdo on listan 13:n BodaciousArchEnemyn poika sekä listan neljännen, Leeward's Me Myself And I'n tyttärenpoika. Listan 11:n Maclaren's Johnny Herbertin isä on listan kymmenennen BernlandesCalvin Clayn isoisä.

BichonFrise Ry on hyväksynyt vuosikokouksessaan 2011 PEVISA -ohjelman joka rajoittaa yhden uroksen elinikäisen jälkeläismäärän 100 pentuun. Ennen säännön voimaantuloa 100 pennun rajan olivat jo ylittäneet: Leeward's Chic Slicker, Apricot, Orlando Charnet, Leeward's Me Myself and I, Paray's Cold Play, JitterbopAfter Me Please, Leeward's Ego Like Hairdo, Maclaren's Johnny Herbert, Aaponkujan Jori, Leeward's All That Jazz, Lardella's Belmondo ja SulykaBoomerang.

Taulukko 4. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua

Jalostusnartut								
Tilastointialkana				Toisessa polvessa		Yhteensä		
	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	SNOWBERRY	5	36	0,43 %	10	43	5	36
2	PALOMA BLANCO DIAMOND QUEEN	6	32	0,38 %	29	130	6	32
3	PILVI PAIMEN ALBERTTINA	6	31	0,37 %	9	38	6	31
4	SIR-TAR MARLOTTA	6	30	0,36 %	4	17	6	30
5	ALEKSANDRIAN DREAM GIRL	5	30	0,36 %	12	62	5	30
6	JITTERBOP MOON CAT	5	30	0,36 %	11	48	5	30
7	CANDY	5	29	0,34 %	12	51	5	29
8	SINIKANNEL AFRODITE-QUEEN	6	29	0,34 %	3	9	6	29
9	ABBY Z DOBRICHOVA	6	27	0,32 %	3	12	6	27
10	SNOWOLF'S BLUE-CHIP BRAT	5	26	0,31 %	9	39	5	26
11	DIAMELLA HAWAIIAN PEARL	4	26	0,31 %	5	29	4	26
12	LEEWARD'S MARY CHRISTMAS	5	25	0,30 %	5	19	5	25
13	RONJA	4	25	0,30 %	3	14	4	25
14	JITTERBOP MISSWET T-SHIRT	5	25	0,30 %	56	197	5	25
15	MACLAREN'S PARC FERME	4	25	0,30 %	19	93	4	25

Eniten jalostukseen käytettyjen narttujen syntymävuodet:

SNOWBERRY

1997

PALOMA BLANCO DIAMOND QUEN	2002
PILVI PAIMEN ALBERTTINA	1998
SIR-TAR MARLOTTA	2005
ALEKSANDRIAN DREAM GIRL	2002
JITTERBOP MOON CAT	2003
CANDY	2000
SINIKANNEL AFRODITE-QUEEN	2004
ABBY Z DOBRICHOVA	2004
SNOWOLF'S BLUE-CHIP-BRAT	1998
DIAMELLA HAWAIIAN PEARL	2003
LEEWARD'S MARY CHRISTMAS	2003
RONJA	2005
JITTERBOP MISSWET T-SHIRT	1996
MACLAREN'S PARC FERME	1999

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Sukulinjoiltaan ja koiramääriltään tärkeimpinä maina bichonfrisé-rodun kasvatuksessa voidaan pitää Yhdysvaltoja sekä Englantia. Toki rodun alkuperämaista ranskasta että Belgiasta löytyy myös joitakin hyvin vanhoja sukuja, joita jotkut kasvattajat ovat jo ottaneet jalostusohjelmiinsa mukaan.

Rotu on kuitenkin selkeästi suosituin pohjoismaissa, erityisesti Suomessa, sekä edellä mainituissa Yhdysvalloissa ja Englannissa, joten rodun alkuperämaista on hankala löytää enää koiria, joilla ei olisi em maiden sukuja linjoissaan. Ruotsissa bichonfriséitä rekisteröitiin vuonna 2003 494 kpl, 2008 429 kpl ja vuonna 2012 330 kpl, joten Ruotsissa rekisteröinnit ovat selvässä laskussa. Norjassa vastaavalla ajanjaksolla tilanne on hieman erilainen: 2003 327 kpl, 2008 480 kpl ja vuonna 2012 410 kpl.

American Kennel Clubin rekisteröinneissä bichonfrisé oli vuonna 2011 sijalla 39, joten rodun suosio on huima, joskin laskenut jonkin verran viimeisen 10 vuoden aikana vuoden 2001 25. sijasta. Englannissa The Kennel Club rekisteröi vuonna 2011 peräti 2217 kappaletta bichonfriseitä. Suomeen on tuotu koiria eri sukulinjoista molemmista em. maista, mutta valitettavasti rodun terveydelliset tutkimukset eivät ole pohjoismaiden ulkopuolella samaa luokkaa, joten jokainen uusi suku tuo aina tietoisien riskien perinnöllisistä sairauksista. Varsinkin perinnöllinen harmaakaihi, joka saattaa näkyä ilmiänsä vasta koiran ollessa jo

vanhempi, pelottaa useita kasvattajia, kun vanhempien tarkkoja terveystuloksia ei ole saatavilla kuten meillä.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun rekisteröinti määrät ovat olleet hienoissa laskussa parin viimeisen vuoden aikana, mutta suuri vähennys koettiin vuoden 2010 rekisteröinneistä vuoden 2011 rekisteröinteihin. Rekisteröintimäärien laskulla ei ole suoranaista vaikutusta rodun jalostuspohjaan, koska laskussa ovat lähinnä ulkomaisten pentujobbarien tuomat pentueet jälkeläisineen, kun taas rodun vakiintuneet ja rotujärjestöön kuuluvat kasvattajat jatkavat kasvatustyötään kuten ennenkin. Pentujobbareiden ja ns. villien kasvattajien pentuemäärien väheneminen vähentää myös samojen yhdistelmien uusimista kerta toisensa jälkeen.

Molempien, sekä urosten että narttujen jalostukseen käyttöikä on pysynyt jokseenkin samana viimeiset vuodet, pitkällä tähtäimellä kuitenkin hieman noussut, mitä voidaan pitää rodun katarakta-tilanteen takia hyvänä asiana.

Sukusiitosasteet ovat olleet laskussa viimeisen 10 vuoden ajan, ja näyttävät nyt vakiintuneen noin 2,5% kohdalle, mikä on aliarvio todellisesta tilanteesta johtuen puutteellisista sukupolvitiedoista.

Sukusiitosaste ei ole hyvä, mutta ei myöskään niin huono kuin voisi olettaa, koska rodun kasvattajat ovat joutuneet painottamaan enemmän tiettyjen linjojen jalostukseen käyttöä ja jättämään jotkut linjat pois jalostuksesta perinnöllisen harmaakaihin vuoksi.

Edellä esitettyjen tietojen valossa www.kennelliitto.fi osoitteesta löytyvän jalostustietojärjestelmän antama bichonfriséiden tehollinen populaatiokoko on varmasti liian optimistinen lukema. Rotujärjestön käytettävissä olevilla keinoilla ei valitettavasti ole mahdollista laskea todellista tilannetta, jolloin otettaisiin huomioon jalostuskoirien keskinäiset sukulaisuussuhteet, saman koiran käyttäminen jalostukseen useammin kuin kerran sekä näiden koirien jälkeläisten jalostuskäyttöaste. Tästä syystä edellä mainittuun lukemaan on syytä suhtautua suurella varauksella ja tehdä jalostuspäätökset siltä pohjalta, että todellinen tehollisen populaation koko on huomattavasti pienempi. Samasta syystä lienee tarpeetonta tarkastella kyseistä lukemaa sukupolvittain laskettuna.

Keskimääräinen sukusiitosaste on eräs keino seurata populaation tilannetta. Sukusiitosastetta tulisi seurata mieluiten mahdollisimman pitkien sukutaulujen avulla, eikä nousua saisi tapahtua yhtä prosenttiyksikköä enempää sukupolvea kohden. Edellä oleva taulukko sukusiitosprosenttien kehityksestä rodussa perustuu Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän antamiin lukuihin. Ohjelma laskee sukusiitosprosentin lyhyitä sukutauluja käyttäen keskiarvona yksittäisten koirien 3 - 8 sukupolven sukutaulujen sukusiitosprosentteista, jolloin lukema on parhaimmillaankin suuntaa-antava ja jättää ns. "vanhan sukusiitoksen" huomiotta. (Lähde: koiranethelp.kennelliitto.fi)

Koska edellä esitetyistä taulukoista ilmenee, että suomalainen bichonfrisé -kanta polveutuu paljolti samoista yksilöistä, tulee tässä esitettyihin sukusiitosprosenttien keskiarvoihin suhtautua niinikään suurella varauksella.

Johtopäätöksenä edellä esitettyjen tilastotietojen valossa voidaan todeta, että populaation tila maassamme saattaa olla jopa kriittinen, vaikkakaan erittäin vakavia terveydellisiä ongelmia ei vielä ole noussut kannassamme esiin. Vierassukuisten tuontikoirien löytäminen lähimaista alkaa olla hankalaa, sillä skandinaaviset verilinjat ovat paljolti keskenään sekoittuneita ja Pohjoismaista on myös viety useita jalostusyksilöitä ympäri maailmaa. Kasvattajien kansainväliselle yhteistyölle asettamat koirien ulkomuodolliset vaatimukset rajoittavat omalta osaltaan vierassukuisen materiaalin käyttämistä, sillä suomalaiset bichonfrisét edustavat ulkomuodollisesti rodun huipputasoa, eikä tästä tasosta olla haluttu merkittävässä määrin tinkiä.

Rotujärjestö päätti vuosikokouksessaan 7.5.2011 ottaa käyttöön jälkeläismäärään perustuvan PEVISA-ohjelman, mikä tarkoittaa sitä että yhdellä uroksella ei voi elinikään olla enempää kuin 100 jälkeläistä (viimeinen 100n ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan).

Jalostukseen käytettävien urosten ja narttujen prosenttiosuudet rodun yksilöistä saivat olla suuremmat ja lähempänä toisiaan, ja rotujärjestö onkin pyrkinyt suosittelemaan vähän tai ei lainkaan jalostukseen vielä käytettyjä uroksia kasvattajille. Kuitenkin on huomioitava, että koska kasvattajat ovat aktiivisesti pyrkineet pääsemään eroon harmaakaihista rodussa, on kasvattajalle riskialtista käyttää jalostukseen yksilöä, jonka vanhempia ei ole riittävän usein ja vanhana tarkastettu silmien osalta. Näin valitettavasti tilanne on näiden "harvinaisempien" jalostusurosten kohdalla.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodunkäyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan bichonfrisé on luonteeltaan iloinen ja leikkisä seurakoira.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Bichonfrisén ollessa käyttötarkoitukseltaan seurakoira, jonka kanssa harrastetaan aktiivisesti lähinnä näyttelyitä sekä agilitya, ei jakautumista erillisiin linjoihin käytöksen puolesta ole havaittavissa. Rodussa on paljon ns. kotikoiria sekä kotikoirien kasvattajia joilla ei ole eri harrastuksiin tähtäävää tavoitteellista kasvatustoimintaa.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/taikäyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Bichonfrisé-rodulla ei ole luonteen tai käyttäytymisen testaukseen ja/tai kuvaukseen suunnattua PEVISA-ohjelmaa.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Rodun olemassaololle elintärkeää on alkuajoista lähtien ollut sen luonne, joka on mahdollistanut rodun säilymisen niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina. Tänäkin päivänä suurin syy rodun jatkuvasti kasvavaan suosioon on sen avoin, vilkas ja sosiaalinen luonne, mikä tekee siitä erinomaisen seurakoiran.

Parhaimmillaan bichonfrisé on erinomaisen itsevarma, seurallinen, vilkas ja iloinen sydäntenmurskaaja. Luonteen arvioiminen ilman selkeää mittaria on aina subjektiivista; se, mikä yhden ihmisen mielestä on vain hänen koiransa hauska persoonallisuudenpiirre, voi toisen silmissä olla häiriökäyttäytymistä ja päinvastoin. Koiran luonne ja käyttäytyminen ovat myös osaltaan riippuvaisia ympäristötekijöiden vaikutuksesta, mikä vaikeuttaa niiden objektiivista arvioimista. Joitakin koiria on käynyt luonnetesteissä saaden hyviä arvioita. Lisäksi yksi BichonFrise on MH-luonnekuvattu. Rotujärjestö on ollut kiinnostunut järjestämään MH-luonnekuvaustilaisuuden pelkästään bichonfriséille, mutta edellinen yritys tilaisuuden järjestämiseen kaatui siihen, ettei kuvaajilla ollut vapaita aikoja tilaisuuden järjestämiseen. Ruotsalaisia bichoneja on kuvattu jonkun verran, vuosien 2000 - 2012 välillä 9 kpl.

Tällä hetkellä rodun suurimmat haasteet luonteen osalta liittyvät urosten yliseksuaalisuuteen joka saattaa olla perinnöllistä.

Rotujärjestön vuonna 2007 toteuttamassa terveystutkimuksessa kysyttiin luonteista suppeasti. Vastauksien perusteella useimmat bichonfriséiden omistajat ja kasvattajat olivat tyytyväisiä koiriensä luonteisiin. Ongelmia koettiin olevan melko vähän, ja tyypillisimmillään sellaisia olivat uroskoiran ylikorostuneen sukupuolivietin aiheuttamat käyttäytymishäiriöt sekä arkuus. Aggressiivisuutta on tässä rodussa raportoitu esiintyvän erittäin harvoin. Kyselyyn saatiin tiedot noin 400 yksilön luonteesta, joten tilanne vaikuttaisi olevan kohtalaisen hyvä. Valitettavasti kyselylomakkeen suunnittelussa jalostustoimikunta ei ottanut huomioon, että luonteita olisi ehkä syytä tarkastella laajemmaltikin, kyselyn keskittyessä lähinnä terveydellisiin seikkoihin. Tästä johtuen kysely antoi lähinnä vastauksia vain, mikäli koira oli selkeästi aggressiivinen, joten vähäisemmät luonteen ongelmat kuten liiallinen pehmeys, vieraita tilanteita, ihmisiä tai koiria kohtaan kohdistuva varovaisuus kuten myös liiallinen dominoivuus muita koiria tai ihmisiä kohtaan on jäänyt vastauksissa lähestulkoon huomioimatta. Tästä johtuen kysely saattaa antaa liian positiivisen kuvan rodun tämän hetkisestä tilanteesta luonteiden osalta.

Jalostustoimikunta laati tavoiteohjelman mukaisen luonnekyselyn, joka toteutettiin vuosina 2010-2011 pääsääntöisesti sähköisen kyselylomakkeen muodossa, mutta muutamia vastauksia saatiin myös postitse. Kyselyn perusteella tilanne oli sama kuin mitä vuoden 2007 terveystutkimuksen luonneosion vastauksista voitiin päätellä, jopa parempi. Vain muutama kyselyyn vastanneista kuvaili koiraansa hieman araksi tai varautuneeksi. Kyselyyn vastanneista narttujen ja urosten osuus oli 51% uroksia, 49% narttuja. Noin 20% uroksista havaittiin omistajien mukaan merkkejä yliseksuaalisesta käyttäytymisestä (turha astuminen, turha merkkailu), kun vain yksi kyselyyn vastanneista nartun omistajista luonnehti narttunsa käyttäytyvän joskus yliseksuaalisesti. 95% vastanneista oli tyytyväinen koiransa luonteeseen. Vain kaksi vastaajaa kuvaili koiraansa aggressiiviseksi, tietyissä tilanteissa, mutta nämäkin yksilöt olivat kotiloissa ja normaaleissa rutiineissa ok, mutta muuttuvat rutiinit tai yllättävät tilanteet saattoivat laukaista aggressiivista käytöstä. Kyselyyn osallistui vain 54 vastaajaa, mikä on rodun kantaan nähden hyvin pieni määrä. Toisaalta, on ajateltava että rodussa ei voi olla suuria ongelmia luonteiden kanssa, koska rotujärjestölle ei tule negatiivista palautetta. Jalostustarkastuksissa on löytynyt muutamia

epävarmoja yksilöitä, mutta rodun jalostustarkastukset ovat määrältään vähäisiä, koska rotu on nimenomaan näyttelyrotu, ja jalostukseen käytettävät koirat arvioidaan pääsääntöisesti näyttelykehissä. Myöskään näyttelyarvostelujen perusteella rodussa ei esiinny luonneongelmia.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Bichonfrisé on käyttöominaisuuksiltaan seurakoira mutta soveltuu myös hyvin agilityyn. Rodusta löytyy muutamia agility-valioita. Valitettavasti rotujärjestö ei ole tallentanut listaa kaikista FI AVA- tittelin saavuttaneista bichonfriséistä, mutta kaikki AVA-arvon saavuttaneet koirat löytyvät Kennelliiton Koiranet-ohjelman valio-listauksista. Joka tapauksessa osallistuminen agilityyn on rodun piirissä melko vilkasta, esimerkiksi vuonna 2012 bichonfrisét saavuttivat 406 tulosta agilityssä. Joitakin koiria osallistuu myös TOKOon, mutta vilkaan ja omapäisenkin rodun kanssa kilpailu kokeissa ei ole kovinkaan suosittua. Olisi toki suotavaa, kuten kaikkien rotujen kohdalla, että tottelevaisuuskoulutukseen osallistuvien koirien määrä olisi suurempi, vaikkakaan kilpailu-ura ei olisi tavoitteena. Rotu oppii perustottelevaisuuden melko helposti, ja varsinkin narttuja on helppo pitää lain suomissa olosuhteissa myös kytkemättömänä, mikäli peruskoulutuksessa on onnistuttu. Rodulla ei esiinny vahvaa metsästysvaistoa mutta poikkeuksiakin on.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Rotujärjestön vuosina 2010-2011 tekemän luonnekyselyn tuloksien perusteella voidaan hyvin sanoa, että luonteen osalta bichonfrisé edelleen noudattaa rotumääritelmää, eli rotu on säilyttänyt iloisen ja leikkisän luonteensa, takavuosien kovastakin suosiosta huolimatta. Tulosten perusteella varautuneisuutta löytyy muutamissa yksilöissä, samaten joillakin uroksilla yliseksuaalisuutta ja normaalia voimakkaampaa merkkkaus-viettä, joskin omistajat näissä tapauksissa pääsääntöisesti pitivät myös koiran saamaa kotikasvatusta liian pehmeänä. Lievää yliseksuaalisuutta lukuunottamatta lähes kaikki vastaajat pitivät koiransa käyttäytymistä kotona erittäin hyvänä. Sisäsiisteyden ja yliseksuaalisuuden osalta ei ole pystytty todentamaan mikä osuus käytöksestä on perinnöllistä ja mikä johtuu kotikasvatuksesta. Vaikka ei ole pystytty todentamaan mikä osuus on perinnöllistä ja mikä kotikasvatuksesta johtuvaa, voi huolellisella ja johdonmukaisella sisäsiisteyskoulutuksessa sekä muutoinkin johdonmukaisilla säännöillä riskiä kyseiseen ongelmaan pienentää. On voitu myös nähdä, että luonteeltaan voimakkaammat urokset periivät jälkeläisilleen näitä taipumuksia pehmeämpiä yksilöitä enemmän. Emän luonteen osuutta ei ole riittävästi tarkasteltu, jotta siitä voitaisiin vetää mitään johtopäätöksiä tässä rodussa. Erittäin yliseksuaalisia yksilöitä ei suositella käytettävän jalostukseen, kuten ei myöskään yksilöitä, joiden sisäsiisteyteen oppiminen on erityisen vaikeaa.

Rodun lisääntymiskäyttäytyminen on koiraeläimelle tyypillistä, eikä rodussa ole havaittu suurempia ongelmia.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista

Yhteenvetona voidaan todeta, että urosten lisääntynyt taipumus merkkailuun sekä lievä yliseksuaalisuus ovat tänä päivänä suurimmat ongelmakohdat rodun luonteita arvioitaessa.

Useimmiten taipumus paljastuu, kun perheessä on useampi kuin yksi koira. Tästä johtuen yhtenä syynä voidaan mahdollisesti pitää koiran tarvetta nousta ylöspäin laumassa tai säilyttää mahdollinen paikka laumassaan. Myöskin liian pehmeä kotikasvatus saattaa olla syynä näihin ongelmiin. Myös pieni, iloinen ja suloinen koira tarvitsee johdonmukaisen kotikasvatuksen. Toisessa ääripäässä on lievää arkuutta, joka tulee ilmi varovaisuutena uusia asioita, ihmisiä ja tilanteita kohtaan. Yksi syistä saattaa löytyä perinnöllisyydestä, mutta myös kotikasvatuksella, eli pienen koiran liiallisella suojelemisella tärkeänä pentuaikana voidaan saavuttaa näitä luonteenpiirteitä. Rotujärjestö pyrkii vaikuttamaan edellä mainittuihin ongelmiin valistamalla kasvattajia sekä pennun ostajia. Rotujärjestön jalostustoimikunta pyrkii lisäämään jalostusneuvontaa.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Bichonfrisé- rodun PEVISA-vaatimuksiin kuuluu vuoden 2008 vuosikokouksen päätöksellä jalostukseen käytettävien yksilöiden virallinen polvitarkastus raja-arvolla 1 patellaluksaation vastustamiseksi sekä virallinen silmätarkastus, joka ei saa olla 12 kk vanhempi pentueen rekisteröintihetkellä.

Perinnöllistä harmaakaihia, PRA:aa, tRd:aa tai gRd:aa sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Polvien osalta rodun PEVISA ohjelmaan on kuulunut tutkimuspakko jo 10 vuotta. Tutkimustulos ei ensimmäisen viiden vuoden aikana vaikuttanut pentujen rekisteröinteihin. Rotujärjestön sitoumuskasvattajasopimuksessa on pitkään ollut pykälä, jonka mukaan vakavampaa kuin ensimmäisen asteen patellaluksaatiota sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen ja tällöinkin yhdistelmän toisen osapuolen tulee olla täysin tervepolvinen. Käytännössä ensimmäistä astetta vakavampia patellaluksaatioita löytyy kannastamme verrattain harvoin, joten tällä rajoituksella ei ole ollut vaikutusta geenipohjan laajuuteen.

Seuraavassa eläinlääkäri Anu Lappalaisen artikkeli patellaluksaatiosta:

Polvilumpion sijoiltaan meno eli patellaluksaatio

ELL Anu Lappalainen 16.10.2011

Patellaluksaatio = polvilumpion sijoiltaan meno

"Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat. Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä, mutta periytyvyyden mekanismi ei ole tiedossa. Pienikokoisilla roduilla polvilumpio

luksoitu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti).

Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaakaan hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatiossa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos ole välttämättä lopullinen.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Vaikeat patellaluksaatiot on hoidettava kirurgisesti. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono. Muutamat rodut kuuluvat patellaluksaation osalta PEVISA:aan. "
(lähde: www.kennelliitto.fi/ jalostus-ja kasvatus)

Taulukko 8. Polvitutkimustilasto (Lähde: jalostus.kennelliitto.fi)

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	Yhteensä
2002	446	95	15	2	0	0	112
2003	587	109	20	6	2	1	138
2004	561	119	10	4	1	0	134
2005	664	160	24	1	2	0	187
2006	686	142	36	7	0	2	187
2007	641	151	26	3	2	1	183
2008	793	145	26	4	3	0	178
2009	740	131	37	9	1	0	178
2010	689	110	22	5	4	0	141
2011	590	66	15	3	2	0	86
2012	571	24	1	0	0	0	25
Yhteensä	6968	1252	232	44	17	4	1549

Taulukko 9. Polvitutkimustilasto prosentteina (Lähde: jalostus.kennelliitto.fi)

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3	4
2002	25 %	85 %	13 %	2 %	0 %	0 %
2003	24 %	79 %	14 %	4 %	1 %	1 %
2004	24 %	89 %	7 %	3 %	1 %	0 %
2005	28 %	86 %	13 %	1 %	1 %	0 %
2006	27 %	76 %	19 %	4 %	0 %	1 %
2007	29 %	83 %	14 %	2 %	1 %	1 %
2008	22 %	81 %	15 %	2 %	2 %	0 %
2009	24 %	74 %	21 %	5 %	1 %	0 %
2010	20 %	78 %	16 %	4 %	3 %	0 %
2011	15 %	77 %	17 %	3 %	2 %	0 %
2012	4 %	96 %	4 %	0 %	0 %	0 %
Yhteensä	22 %	81 %	15 %	3 %	1 %	0 %

Vuosina 2000 - 2011 syntyneillä tutkituilla koirilla vakavimpia, neljännen asteen patellaluksaatioita on löytynyt yhteensä viisi (%)kappaletta, yhteensä yli 1700 tarkastetusta koirasta.. Kolmannen asteen patellaluksaatioiden esiintymisprosentti on ollut keskimäärin 1 % tutkituista koirista. Toisen asteen patellaluksaatioita on löytynyt keskimäärin 3% ko. aineistosta ja ensimmäisen asteen luksaatioita keskimäärin 14%. Valtaosa tutkituista koirista, tällä tarkastelukaudella keskimäärin 82 % on ollut täysin tervepolvisia.

Sitoumuskasvattajasopimus velvoittaa ainoastaan sen vapaaehtoisesti allekirjoittaneita kasvattajia, eikä

vaikuta millään tavalla esimerkiksi rotujärjestön ulkopuolisten kaupallisesti toimivien kasvattajien toimintaan. Tästä syystä rotujärjestö päätti aikanaan tiukentaa rodun PEVISA-ohjelmaa polvitutkimusten osalta siten, että ohjelmaan lisättiin pentujen rekisteröinnin ehdoksi vanhempien polvitutkimustulokselle raja-arvo, jonka mukaan jalostukseen käytettävän koiran polvitutkimustulos ei saa olla huonompi kuin 1/1. Patellaluksaation haitat bichonfriséille: rotu on erittäin eloisa, joten vakava-asteiset vauriot polvessa haittaavat selvästi sen jokapäiväistä elämää. Vakava-asteinen patellaluksaatio vaatii leikkaushoidon, jotta koira pystyisi kävelemään normaalisti. Kierteiset takaraajat ja liian suorat kulmaukset altistavat patellaluksaatiolle

Taulukko 10. Silmätutkimustilasto (Lähde: jalostus.kennelliitto.fi)

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2002	446	86	19 %	68	79 %
2003	587	112	19 %	89	79 %
2004	561	114	20 %	88	77 %
2005	664	192	29 %	136	71 %
2006	686	179	26 %	137	77 %
2007	641	187	29 %	140	75 %
2008	793	183	23 %	141	77 %
2009	740	190	26 %	158	83 %
2010	689	151	22 %	113	75 %
2011	590	77	13 %	67	87 %
2012	571	21	4 %	21	100 %

Taulukko 11. Silmätutkimustilasto diagnooseittain (Lähde: jalostus.kennelliitto.fi)

Diagnoosi	Esiintymiä
Caruncular trichiasis, todettu	6
Distichiasis, todettu	167
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1152
Ektooppinen cilia, todettu	16
Iris coloboma, diagnoosi avoin	1
Kaihin laajuus, kohtalainen	14
Kaihin laajuus, laaja	9
Kaihin laajuus, lievä	33
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	29
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, todettu	3
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	3
Kortikaalinen katarakta, todettu	72
Lasiaisen rappeuma, epäilyttävä	2
Lasiaisen rappeuma, todettu	3
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, epäilyttävä	2
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, todettu	17
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu	25
Nukleaarinen katarakta, todettu	10
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	6
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	2
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	1
Posterior polaarinen katarakta, epäilyttävä	2

Posterior polaarinen katarakta, todettu	55
PPM, diagnoosi avoin	20
PPM, iris-iris, todettu	3
PPM, iris-komea, todettu	1
PRA, epäilyttävä	1
PRA, todettu	1
Punktaatti katarakta, todettu	9
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, diagnoosi avoin	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	14
RD, geograafinen, todettu	1
RD, multifokaali, todettu	8
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, epiteliaalinen	3
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, stromaallinen	1
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, todettu	28
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	12
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	4
Silmämuutosten vakavuus, lievä	73
Syynnyinäinen katarakta, todettu	1
Totaali katarakta, todettu	3
Trichiasis, todettu	7
Vilkkuluomen rauhasen esiinluiskahdus, todettu	1

PEVISA-ohjelmaan lisättiin vuosikokouksen päätöksellä myös jalostukseen käytettävien koirien silmätutkimuspakko. Rotujärjestö päätti lisäyksestä vuosikokouksessaan 2007, mutta koska jalostuksen tavoiteohjelman vahvistaminen ei tuolloin onnistunut, vaadittiin asiasta uusi päätös vuoden 2008 vuosikokoukselta.

Koska rodussa on löytynyt Suomessa vuosina 1997 - 2007 syntyneiltä bichoneilta 16 virallisesti todettua harmaakaihitapausta, rotujärjestö päätti kartoittaa silmien terveystilannetta tarkemmin. Luontevimmin tämä onnistui PEVISA-ohjelman avulla.

Eräs tärkeä syy silmätutkimuspakon lisäämiseksi rodun PEVISA-ohjelmaan oli se, että tämä oli käytännössä ainoa keino velvoittaa myös rotujärjestön ulkopuoliset kasvattajat tutkituttamaan jalostuskoiriaan. Näitä kasvattajia ei ole lukumäärällisesti kovin paljon, mutta heidän kasvattamiensa pentueiden määrä on viime vuosina noussut vuosi vuodelta.

Tällä hetkellä voimassa oleva PEVISA-ohjelma sulkee pois jalostuksesta koiran jolla on perinnöllinen katarkta,PRA, gRd tai tRd.

Seuraavassa lainauksia eläinlääkäreiden Päivi Vanhapelto sekä Anu Lappalainen kirjoittamasta artikkelista yleisimmistä perinnöllisistä silmäsairauksista:

"Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet"

ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

"PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA on löydetty yli 100 rodulla ja näistä ainakin 22:lla mutaatio on voitu paikallistaa. Se voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy vääränlaiseennäköhermosolujen kehitykseen."

"Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujen surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen mustuaiseen. PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokeakin koira voi pärjätä erittäin hyvin. Kokeellisesti koirille on käytetty geeniterapiaa näköhermosolujen perinnöllisessä sairaudessa, jossa periyttävä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia".

"PERINNÖLLINEN HARMAAKAIHI eli hereditäärinenkatarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmänsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä. Paras leikkaustulos saadaan, kun leikkaus tehdään ennen kuin kaihimuutos on täydellinen. Hoidon edellytyksenä on se, että silmänpohja on terve. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyä kuitenkin ns. toissijainen kaihi".

"RD (retinandysplasia eli verkkokalvon synnynnäinen kehityshäiriö) jaetaan kolmeen muotoon, multifokaaliin (MRD), geografiseen (GRD) ja totaaliseen (TRD). MRD:ssa verkkokalvolla näkyy yksittäisiä poimuja, jotka syntyvät verkkokalvon paikallisen virhekehityksen seurauksena. Poimujen määrä voi vaihdella. MRD ei vaikuta näkökykyyn. GRD:ssa verkkokalvo on väärin kehittynyt laajemmalla alueella, mikä voi vaikuttaa koiran näkökykyyn ja TRD:ssa verkkokalvo on kokonaan irtautunut, mikä aiheuttaa silmän täydellisen sokeuden. MRD-muutokset eivät pahene iän myötä, vaan saattavat pikemminkin osittain hävitä näkyvistä vanhemmiten. GRD:aan saattaa iän myötä liittyä paikallista verkkokalvon rappeumaa muutoksen alueella. Useilla roduilla RD:n on todettu periytyvän väistävasti. Eri RD-muotojen välistä geneettistä yhteyttä ei tunneta. "

(lähde: kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Silm.sairauksista.htm)

Kataraktanperitymistapa rodulla ei ole tiedossa, mutta rotujärjestö on yhdessä Suomen Akatemian ja koirangeenit-tutkimusryhmän kanssa tehnyt yhteistyötä vuodesta 2010 kataraktageenin löytämiseksi. yhteistyö jatkuu edelleen. Useilla muilla roduilla katarakta on todettu yhden geeniparin väistävasti periyttämiksi, joskin sairaudella tiedetään myös muita periytymismalleja ja samassa rodussakin saattaa esiintyä saman sairauden useampaa eri muotoa. Suomessa jalostuskoirien silmiä tutkitaan tiheämmin ja tarkemmin kuin missään muussa maassa, missä rotua esiintyy, valitettavasti rodun suurissa kasvattajamaissa kuten Englannissa ja Yhdysvalloissa tutkiminen on vielä vapaaehtoista ja jalostusyksilöiden määrään nähden hyvin harvalukuista, joten muista rodun piirissä suuremmista kasvattajamaista ei voida saada tilastoja. Myös silmälausuntojen ja käytettävien tutkimusmetodien sekä tutkimuslomakkeiden eroavaisuudet tekevät vertailusta mahdotonta.

Ongelmalliseksi tilanteen tekee se, että terveeksi todetullekin koiralle saattaa iän myötä kehittyä silmänsairaus, jolloin koiraa on kenties ehditty käyttää laajastikin jo jalostukseen ennen sairauden toteamista.

Muutamia perinnölliseen harmaakaihiin sairastuneita yksilöitä on leikattu menestyksekkäästi, näillä yksilöilläkaihi on aiheuttanut totaalisen sokeutumisen tai on ollut koiralle selvästi kivulias. Rodun sisällä vallitsevan yleisen mielipiteen mukaan perinnölliset harmaakaihit häiritsevät koiria yllättävän vähän, johtuen siitä että suurin osa diagnosoiduista kaihimuutoksista on kohtalaisen lieviä ja koirat voivat viettää elämänsä aivan normaalisti diagnosoinnin jälkeen. Suuri osa kataraktoista jää jopa omistajilta huomaamatta, mikäli koiraa ei silmätarkasteta koskaan elämänsä aikana.

4.3.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet

Bichonfrisé ry toteutti vuonna 2007 terveys- ja luonnekyselyn, joka suunnattiin erikseen sekä yksittäisten bichonien omistajille että kasvattajille. Yksittäisten omistajien vastaukset yhdistyksen nettisivuilla ja lehdessä julkaistuun kyselyyn kattoivat vajaan neljänsadan koiran tiedot. Kasvattajien osallistuminen heille kotiin lähetettyyn kyselyyn oli noin 25 % luokkaa. Tulokset eivät ole tilastollisesti päteviä, mutta kuitenkin suuntaa-antavia rodun tilanteesta Suomessa.

Yleisimmät terveys- tai luonneongelmat yksittäisten bichonien omistajien mukaan:

1. Purentaviat ja hammaspuutokset
2. Silmävuoto
3. Virtsakivet
4. Häntämutkat
5. Sydänviat
6. Patellaluksaatio
7. Ylikorostunut sukupuolivietti uroksella
8. Arkuus
9. Harmaakaihi
10. Pitkäkestoiset allergiset sairaudet

Kasvattajakyselyn vastaukset oli osittain ilmoitettu sellaisessa muodossa, että ongelmien esiintymistä ei voida luotettavasti asettaa järjestykseen. Joidenkin kysymyksien kohdalla vastaajien antamat lukumäärätiedot olivat hyvinkin tarkkoja, toisten kohdalla taas lukumäärä saattoi monessa vastauslomakkeessa olla ilmoitettu tyyliin ”joitakin” tai ”useita”. Kymmenen useimmin mainittua ongelmaa kasvattajakyselyn mukaan seuraavassa järjestyksessä olivat:

- Purentaviat ja hammaspuutokset
- Silmävuoto
- Kivesviat
- Häntämutkat
- Virtsakivet
- Napatyvät (valtaosa ei leikkausta vaativia)
- Ciliaaberranta
- Pitkäkestoiset allergiset sairaudet
- Ylikorostunut sukupuolivietti uroksella
- Kuolleena syntyneet tai pentulaatikkoon kuolleet pennut

Kasvattajien ja omistajien hieman erilaiset vastaukset selittynevät osittain sillä, että kyselylomakkeet oli muotoiltu eri tavoin. Yksittäisten koirien omistajilta ei kysytty mitään lisääntymiseen tai pentuekuolleisuuteen liittyvää. Osittain vastauksien eroavuudet voivat selittyä myös sillä, että kasvattajien tietoon ei välttämättä tule sellaisia heidän kasvateissaan esiintyviä vikoja ja sairauksia, jotka eivät johda korvauksiin kauppahinnasta takaisin omistajalle, kuten esimerkiksi vanhalla koiralla löytyvä sivuääni sydämessä. Kuitenkin molemmissa kymmenen terveysongelman listoissa on kuusi yhteistä kohtaa, joita voitaneen siis hyvällä syyllä pitää Suomen kannassa yleisimmin esiintyvinä terveys- tai luonneongelmina tällä rodulla.

Nämä ongelmat ovat:

- Purentaviat ja hammaspuutokset
- Silmävuoto
- Häntämutkat
- Virtsakivet
- Pitkäkestoiset allergiset sairaudet
- Ylikorostunut sukupuolivietti uroksella

Purentavioista selkeästi yleisin vika kyselyn mukaan oli alapurenta, hammaspuutoksista tavallisin oli välihammaspuutos. Silmävuoto itsessään ei ole sairaus, vaan lähinnä monisyinen oire. Virtsakivitauti on tässä laitettu yhdeksi oireyhtymäksi riippumatta kivien tyypistä. Pitkäkestoisilla allergisilla sairauksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä jatkuvaa allergista oireilua, kuten atopiaa ja ruoka-aineallergioita erotuksena äkillisistä rokotus- ym. reaktioista.

Ylikorostunut sukupuolivietti uroksella ilmenee vastaajien mukaan sisätiloihin merkkailuna ja liiallisena astumiskäyttäytymisenä.

Kaiken kaikkiaan vastaajat vaikuttivat olevan varsin tyytyväisiä koiriensa luonteisiin ja terveydentilaan. Kyselyn vapaaseen kirjoitustilaan moni vastaaja oli korostanut koiriensa olevan yleensä erittäin terveitä ja hyväluonteisia.

Bichonfrisé ry haluaa nostaa esiin edellä mainittujen terveysongelmien lisäksi erityisesti torjuttavina tai seurantaa vaativina sairauksina legg-perthesin taudin ja lonkkaniveldysplasian. Rodun piirissä on käyty keskustelua lonkkakuvauspakon lisäämisestä PEVISA-ohjelmaan, mutta toistaiseksi päätetty edetä hieman maltillisemmalla linjalla ja kannustaa rodun harrastajia kuvauttamaan etenkin jalostuskoiriensa lonkkia vapaaehtoisesti.

Yleisimpien sairauksien haitat

LeggPerthesin tauti on koiran reisiluun päähän toistaiseksi tuntemattomasta syystä kehittyvä aseptinen kuolio, joka ilmenee useimmiten kasvuiässä. Vaikeimmat tapaukset vaativat leikkaushoidon, jotta koira voitaisiin pelastaa rampautumiselta tai jopa kuolemalta. Leikkausennuste on varsin hyvä, joten sairaallakin koiralla on varsin hyvät tulevaisuuden näkymät. Vakavimpia, leikkaushoidon vaativia tapauksia, on esiintynyt rotujärjestön tietojen mukaan varsin vähän. Lieviä tapauksia, jotka saattavat jäädä diagnosoimatta, on raportoitu muilla roduilla, joten on aihetta olettaa niitä saattavan esiintyä myös meidän rodussamme. Tulevaisuudessa toivottavasti saadaan lisätietoa tästäkin asiasta lonkkakuvausten yleistessä rodussamme.

Lonkkaniveldysplasia eli luuston kehityshäiriöstä johtuva lonkkanivelen ja -maljan yhteensopimattomuus on rodullamme melko vähän diagnosoitu sairaus, sillä tyypillisesti vaikeammatkaan lonkkaniveldysplasian asteet eivät välttämättä invalidisoi kevyttä kääpiörotuista koira. Lonkkia on alettu viime vuosina tutkia rodussamme aiempaa aktiivisemmin, joten tulevaisuudessa varmaan saamme lisää tilastotietoa myös tämän sairauden ilmenemisestä bichonfriséillä.

Kivesvialla tarkoitetaan toisen tai molempien kiveksien laskeutumattomuutta. Tyypillisesti kivesvika esiintyy suomalaisen terveyskyselyn mukaan tällä rodulla toispuoleisena piilokiveksisyytenä, jolloin laskeutumaton kives sijaitsee normaalia lämpimämmässä, mikä saattaa edesauttaa kasvaimien muodostumista. Tästä syystä piilokives suositellaan poistettavaksi. Koiran normaaliin elämään lemmikkinä kivesvikaisuus ei leikkauksen jälkeen vaikuta, mutta estää sekä näyttely- että jalostuskäytön.

Rotumääritelmän mukaan bichonfriséllä kuuluu olla leikkaava purenta ja leveät leuat. Kaikki poikkeamat tästä voidaan katsoa purentavirheiksi, joiden vaikutus koiran elämään riippuu vaikeusasteesta. Pääsääntöisesti rodun purentavirheet voidaan luokitella ylä- ja alapurentaan sekä kapeaan alaleukaan, jolloin etuhampaat eivät mahdu tasaiseen riviin.

Lievät asteet eivät juurikaan vaikuta koiran normaaliin elämään perheenjäsenenä, joskin voivat estää näyttelyharrastuksen ja koiran käyttämisen jalostukseen.

Periytymismekanismi on ilmeisesti monimutkainen.

Hammaspuutokset eivät vaikuta normaaliin elämään perhekoirana, mutta katsotaan usein merkiksi rodun rappeutumasta. Hammaspuutoksen vaikutus näyttely- ja jalostuskäyttöön riippuu sen laajuudesta (montako hammasta) ja sijainnista (etu- ja kulmahammaspuutokset vakavampia). Hammaspuutokset ovat voimakkaasti periytyvä ominaisuus ja siten niiden jalostuksellista merkitystä ei voi vähätellä.

Silmävuoto ei itsessään ole sairaus vaan oire, joka kytkeytyy osin allergioihin (ruokintaperäinen silmävuoto). Muita syitä terveystarkastuksen mukaan ovat synnynnäisesti ahtaat kyynelkanavat, niiden tukkeutuminen, vilkkuluomen alla esiintyvät rakkulat, erilaiset bakteeriperäiset tulehdukset, sisäänpäin kääntyneet luomet sekä koiran puutteellinen hoito. Koiran puutteellinen hoito viitanee liian harvoin toistuvaan pesuun ja trimmaukseen, jolloin silmien lähellä kasvavat karvat pääsevät ärsyttämään niitä.

Ciliaaberranta (nykyään käytetään termejä distichiasis/trichiasis/ektooppinencilia/määrittelemättömiä ripsiä/karvoja) eli silmän sarveiskalvolla kasvav(i)a ripsi(ä) on sairaus, jota rodulla diagnosoidaan lähinnä satunnaislöydöksenä muiden sairauksien varalta tehtävien silmätarkastuksien yhteydessä. Sarveiskalvolla väärässä paikassa kasvavat karvat voivat provosoida silmien ärtymistä ja vuotamista, vaikkakaan eivät aina näytä aiheuttavan mitään näkyviä oireita. Pahimmillaan tiedetään ylimääräisen ripsirivin hanganneen koiran sarveiskalvoon haavan, mikä on koiralle erittäin kivuliasta. Ylimääräisiä ripsiä joudutaan joskus poistamaan polttamalla, mutta toisinaan ne putoavat pois itsestäänkin, ja toisinaan kasvavat uudestaan takaisin.

Allergiasairaudet ovat suomalaisen terveystarkastuksen mukaan rodulla kohtalaisen yleisiä. Bichoneilla allergiasairaudet näyttäisivät ilmenevän tyypillisesti iho-ongelmina ja rapsutteluna, silmien vuotamisena, toistuvina ja pitkittyvinä korvatulehduksina sekä suoliston-ongelmina. Tavallisin allergian aiheuttaja näyttäisi olevan jokin ruoka-aine. Immuunijärjestelmän häiriöinä sekä allergia- että autoimmuunityyppiset sairaudet kertovat rodun geenipohjan kaventumisesta Yksilötasolla allergisten sairauksien aiheuttamat haitat ovat huomattavia, sillä niiden diagnostiikka on usein hankalaa ja hoidoksi jää useimmiten allergian aiheuttajaksi epäillyn aineen välttäminen. Koirille on olemassa nykyään myös siedätyshoitosarjoja, joiden teho on vaihteleva. Sekä ruokavalio- että siedätyshoito voivat muodostua omistajalle hyvinkin hintaviksi, mitä haittapuolta ei tule vähätellä.

Virtsakiviä pidetään usein elintasosairautena, jolloin koiran ruokinnalla ja muulla hoidolla on olennainen merkitys sairauden torjunnassa mutta ongelman syy löytyy kuitenkin geneettisestä alttiudesta. Siihen puhkeava sairaus, on ruokinnalla yms nähtävissä yhteys. Kääpiöroduilla on suurentunut alttius virtsakiviin, mikä selittyy virtsateiden pienellä läpimitalla.

Häntämutka voi tarkoittaa monenlaista nikamavikaa aina lievästä hännän päässä sijaitsevasta lähes huomaamattomasta mutkasta vakavaan, koiraa itseään haittaavaan häntämutkaan. Perinteisesti koiranjalostuksessa on vastustettu häntämutkia ponnekkaasti, sillä häntä on suoraan selkärangan jatke ja on haluttu välttää mahdollisia selkärangan alueen nikamavikojen lisääntymisiä. Tutkimuksien mukaan on voitu myös osoittaa mutkahäntäisyyden liittyvän joskus, mutta ei aina, muihin luuston kehityksen häiriöihin. Mutkahäntäisyyden esiintymistä bichonfriséillä ei ole erikseen kartoitettu.

Uroskoiran yliseksuaalinen käyttäytyminen, joka ilmenee esimerkiksi sisätiloihin merkkailuna tai

jatkuvana astumiskäyttäytymisenä, on hankalasti todettava asia. Sen - kuten muidenkin luonnekysymyksien - arviointi on aina subjektiivista. On vaikea yksiselitteisesti osoittaa, mikä on yliseksuaalista käyttäytymistä ja vielä vaikeampi todentaa, mistä tämäntyyppinen käytösongelma johtuu. Eräs merkittävä tekijä on varmasti uroskoiran saama kotikasvatus, sillä dominoiva uros käyttäytyy herkemmin yliseksuaalisesti kokiessaan olevansa lauman arvoasteikossa huipulla. Kuitenkin näillä koirilla saattaa olla perimässään myös synnynnäinen alttius tämäntyyppiseen käyttäytymiseen, joka puhkeaa esiin olosuhteiden ollessa sopivat. Voidaan todeta, että tämän rodun luonteita ei olla tässä vaiheessa vielä kartoitettu riittävästi, että rotujärjestö voisi ottaa kantaa luonneongelmien esiintymiseen tai asettaa niitä koskevia jalostuskäytön rajoituksia.

Sairauksien merkitys jalostukseen käytettäessä

Ensisijaisesti torjuttavia sairauksia ovat sellaiset, jotka aiheuttavat koiralle kipua tai haittaa. Edellä listatuista sairauksista tällaisia voivat olla vakavuusasteesta riippuen oikeastaan kaikki. Useimpia sairauksia pidetään koirilla joko useamman tai väistävasti yhden geeniparin periyttämänä, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että ilmiänsuutaan terveetkin vanhemmat voivat olla sairauden kantajia ja periyttää sitä jälkeläisilleen.

Legg-Perthes: Tätä sairautta sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Lonkkaniveldysplasia: Jalostukseen käytettäviä koiria suositellaan lonkkakuvattaviksi.

Kivesvikaisuus: Suomen Kennelliiton sääntöjen mukaan kivesvikaisen koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Purentaviat: Koiria joilla on hammaspuutoksia, tasapurenta tai hampaiden asentovirheitä ei suositella käytettävän jalostukseen. Saman virheen kertaamista suositellaan vältettäväksi siitosyhdistelmiä suunniteltaessa. Muiden purentavirheiden kohdalla tulee noudattaa rotumääritelmää sekä sen selvennöstä.

Allergiasairaudet: Allergiataipumus on melko voimakkaasti perinnöllinen. Jatkuvasta allergiasta kärsivää koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Jos koiralla on satunnaisesti ollut joitakin lieviä allergiaoireita ja sitä halutaan käyttää jalostukseen, tulee siitoskumppaniksi pyrkiä valitsemaan mahdollisimman erisukuinen yksilö, jolla ei ole näitä oireita.

Silmävuoto: Jatkuvasta voimakkaasta silmävuodosta kärsivää koiraa ei suositella käytettävän jalostukseen.

Ciliaaberranta/distichiasis/trichiasis/ektooppinencilia: Jalostuskäytössä kehoitetaan välttämään kahden ciliaaberrantaa sairastavan tai tunnetusti periyttävän koiran parittamista keskenään. Kuitenkin nykyisessä tilanteessa, jossa on jo varottava perinnöllistä harmaakaihia, ei voida välttää yhdistelemästä cilia-koiria.

Virtsakivet: Koiraa, joilla on voimakas taipumus virtsakivien muodostukseen, ei suositella jalostukseen käytettäväksi.

Häntämutka: Koiraa, jolla on niin vakava-asteinen häntämutka, että se estää koiran palkitsemisen näyttelyissä tai häiritsee koiran jokapäiväistä elämää, ei tule käyttää jalostukseen. Lieväasteisenkin

häntämutkan kertaamista suositellaan vältettäväksi siitosyhdistelmiä suunniteltaessa.

Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Ulkomailla bichonfriséillä todetut sairaudet ovat pääsääntöisesti samoja kuin Suomessa.

Uusimman amerikkalaisen tutkimuksen mukaan rodulla esiintyvät sairaudet (yleisyyssjärjestyksessä) ovat seuraavia:

1. iho-ongelmat ja allergia, atopia
2. hammasongelmat
(hammaskivi ja aikainen
hampaiden lähtö)
3. virtsatietulehdukset ja
virtsakivet
4. ortopediset sairaudet kuten patellaluksaatio, Legg-Perthesin tauti, välilevyrappeuma
5. silmäsairaudet (kaihi, glaukooma, kuivasilmäisyys)
6. umpierityssairaudet (Cushingin tauti, diabetes, haimatulehdukset)
7. maksan ja/tai pernan sairaudet
8. korvasairaudet (infektiot, kuurous)
9. syöpä (ei tiettyä muotoa)
10. sydänsairaudet

(LÄHDE: Amerikan bichonfrisé -yhdistyksen kotisivu www.bichon.org)

Ruotsin bichonfrisé-yhdistys mainitsee kotisivullaan (www.bichonfrise.se) rodun sairauksista vain patellaluksaation ja silmäsairaudet. Silmäsairauksista ruotsalaiset ovat nostaneet esiin etenkin PRA:n. PRA-tapauksia on löytynyt Ruotsissa 7 ja Norjassa 4 kappaletta.

Englannin Kennelklubin vuonna 2006 tekemän terveystarkastuksen mukaan (rodun vastausprosentti 21,1%) yleisimmät sairaudet rodulla olivat:

1. ihosairaudet (vaaleneva kirsupigmentti, ihotulehdukset, hotspot)
2. silmäsairaudet (silmävuoto, kyynelkanavien tukkeutuminen, ”kirsikkasilmä”)
3. lisääntymisongelmat (märkäkohtu, synnytysvaikeudet, kohtulihaksen heikkous)

4. hengitystiesairaudet (yskä, suurentunut kitapurje, nuha, äänekäs hengitys)
5. tuntemattomat sairaudet (diagnosoimattomat)
6. sydänsairaudet (sivuääni sydämessä)
7. hammasongelmat (hammassairaudet, irtoamattomat maitohampaat)
8. ruuansulatuskanavan sairaudet (suolistotulehdukset, ripuli, veriripuli, erlichioosi)
9. neurologiset sairaudet (välilevysairaudet)
10. hyvänlaatuiset kasvaimet (rasvapatit)

(LÄHDE: www.thekennelklub.org.uk)

Kuten tuloksista voidaan päätellä, terveyskyselyn toteuttamistapa vaikuttanee suuresti saatuihin vastauksiin. Samoin eri maissa luokitellaan sairauksia hieman eri tavoin, mikä vaikeuttaa tuloksien vertailua. Eri maissa suhtaudutaan terveystutkimuksien tekemiseen myös hieman eri tavoin, jolloin tuloksien vertailu edelleen vaikeutuu, kun tutkittua tietoa ei ole kaikilta osin käytettävissä.

4.3.3. Yleisimmät kuolinsyyt

Hermostollinen sairaus	1 vuotta 5 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	8 vuotta 6 kuukautta	2
Iho- ja korvasairaudet	9 vuotta 5 kuukautta	1
Krooninen tai uusiutuva korvatulehdus	7 vuotta 7 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	5 vuotta 9 kuukautta	4
Immunologinen sairaus	5 vuotta 1 kuukautta	2
Immuunihemolyyttinen anemia, IMHA, AIHA	9 vuotta 7 kuukautta	1
Muu immunologinen sairaus	3 vuotta 5 kuukautta	1
Kadonnut	5 vuotta 3 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 4 kuukautta	4
Hermoston kasvain	8 vuotta 0 kuukautta	1
Ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain	10 vuotta 3 kuukautta	4
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 1 kuukautta	1

Luun tai nivelten kasvain	10 vuotta 9 kuukautta	1
Lymfoma, imusolmukesyöpä	9 vuotta 4 kuukautta	3
Maksan, munuaisten tai suoliston kasvain	13 vuotta 9 kuukautta	6
Muu kasvainsairaus	8 vuotta 7 kuukautta	6
Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain	4 vuotta 2 kuukautta	1
Utarekasvain, nisäkasvain	10 vuotta 11 kuukautta	9
Virtsarakon kasvain	12 vuotta 8 kuukautta	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 7 kuukautta	23
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 9 kuukautta	19
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 8 kuukautta	2
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	6 vuotta 0 kuukautta	1
Pelokkuus	3 vuotta 5 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	8 vuotta 8 kuukautta	7
Luusto- ja nivelsairaus	10 vuotta 0 kuukautta	4
Muu luuston tai nivelten sairaus	2 vuotta 9 kuukautta	1
Polven ristsidevaurio	10 vuotta 6 kuukautta	1
Polvilumpion sijoiltaan meno, patellaluksaatio	7 vuotta 4 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	8 vuotta 5 kuukautta	7
Mahalaukun kiertyminen	10 vuotta 11 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	9 vuotta 11 kuukautta	2
Muu maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 1 kuukautta	4
Muu sairaus, jota ei ole listalla	9 vuotta 2 kuukautta	26
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	1 vuotta 8 kuukautta	8
Muu kehityshäiriö	1 vuotta 8 kuukautta	8
Petovahinko	10 vuotta 0 kuukautta	1
Selkäsairaus	9 vuotta 11 kuukautta	1
Silmäsairaus	8 vuotta 1 kuukautta	1

Muu silmäsairaus	8 vuotta 1 kuukautta	1
Sisäeriterauhasten sairaus	13 vuotta 6 kuukautta	1
Kortisolin liikaeritys, Cushingin tauti	13 vuotta 6 kuukautta	1
Sydänsairaus	11 vuotta 2 kuukautta	21
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	11 vuotta 2 kuukautta	9
Sydänsairaus	11 vuotta 3 kuukautta	12
Synnytysvaikeus	7 vuotta 5 kuukautta	1
Kuollut keisarinleikkaukseen tai sen komplikaatioihin	7 vuotta 5 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 6 kuukautta	21
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 9 kuukautta	99
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 9 kuukautta	16
Kohtutulehdus, pyometra	10 vuotta 7 kuukautta	3
Munuaisten vajaatoiminta	10 vuotta 4 kuukautta	2
Virtsakivet tai virtsakiteet	10 vuotta 7 kuukautta	3
Virtsan pidätyskyvyttömyys, inkontinenssi	14 vuotta 6 kuukautta	1
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 7 kuukautta	7
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 8 kuukautta	59
Kaikki yhteensä	10 vuotta 5 kuukautta	369

(Koiranet 1.10.2013)

Edellä oleva taulukko antaa vääristyneen kuvan rodun keskimääräisestä eliniästä, suurin osa ns. lemmikkikoirien omistajista ei käytä Suomen Kennelliiton Omakoira-palvelua, eikä näinollen ilmoita koiransa kuolinsyytä tai elinikää. Rotujärjestön oman arvion mukaan keskimääräinen elinikä rodulla on noin 13 vuotta. Rotujärjestö toivoo kasvattajien lisäävän informaatiota Omakoira-palvelusta kasvattiensa omistajille, jotta kaikki sen palvelut mm keskimääräisen eliniän tallennus, olisi mahdollisimman todenmukaista. Rotujärjestö kehottaa jäseniään samaan internet-sivuillaan.

4.3.4 Lisääntyminen

Bichonfrisé-urokset ovat hyviä astujia, kuten myös nartut hyviä synnyttäjiä sekä emoja. Lisääntymis- ja synnytys- sekä pentujen hoitoon liittyvät ongelmat ovat rodussa marginaalisia. Myöskään pentukuolleisuutta ei juuri esiinny. Joitakin epämuodostumia, mm. hydrakefalus, tiedetään ilmenneen, samaten joitain luuston- ja sisäelinten kehityshäiriöitä, mutta rekisteröintimääriin nähden nekin ovat marginaalisia. Keskimääräinen pentuekoko oli vuonna 2011 4,1 pentua mikä vastaa hyvin viimeisen 10 vuoden keskiarvoa rodun pentuekoosta.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Bichonfrisé on anatomialtaan terve, hyvin normaalirakenteinen koira, joten rodulla ei ole erityispiirteitä jotka altistaisivat rodun yksilöitä muita rotuja enemmän sairauksille eikä varsinkaan synnytysongelmille.

4.3.6 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Rodun suurimmat ongelmat tällä hetkellä terveyden suhteen ovat perinnöllinen harmaakaihi, erilaiset allergiat/ihosairaudet sekä iäkkäämmillä koirilla erilaiset kasvainsairaudet. Kasvainsairaudet sekä allergiat ovat teollistumisen myötä lisääntyneet myös ihmisillä, joten mahdollista yhteyttä elinympäristöön ja muihin ympäristötekijöihin ei voida missään tapauksessa poissulkea, mutta em. sairauksilla on taipumus periytyä.

Perinnöllistä harmaakaihia lukuunottamatta selkeää perinnöllisyyskaavaa on vaikea löytää muista em. ongelmista. Tosin poislukien seikan, että harmaakaihi on selkeästi perinnöllinen, ei periytymismallia ole voitu vieläköön rodulla todentaa.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1. Rotumääritelmä

Bichonfrisén kuuluu rotumääritelmän mukaan olla tasapainoinen ja tervarakenteinen kokonaisuus, jolloin koira kykenee liikkumaan vaivattomasti pitkin, maatavoittavin askelin. Rodun ulkomuodollinen taso on Suomessa kansainvälisesti vertaillenkin hyvin korkea, minkä osoittavat esimerkiksi suomalaisten pentujen kysyntä ulkomaisille kasvattajille sekä suomalaisten koirien näyttelymenestys ympäri maailmaa. Ulkomuodon jalostuksessa ei saa lähteä liioittelulinjalle, ettei altisteta rotua sairauksille tätä kautta. Pääpaino ulkomuodollisesti tavoiteltavissa ja vältettävissä asioissa tulee olla koiran kannalta kipua ja haittaa tuottavien ominaisuuksien välttämistä.

Rotumääritelmän mukaan bichonfrisén koon yläraja on 30 cm. Tyyppi ja koko ovat Suomessa melko vakiintuneita, jolloin harvoin enää tavataan säkäkorkeuden ylärajan ylittäviä koiria. Luuston vahvuuteen tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota. Tarkoituksena on tavoitella keskivahvaa, ei raskasta eikä siroa luuston rakennetta.

Bichonfrisén tulee olla korkeuttaan hieman pidempi, ei neliömäinen koira, jonka rungon syvyys on noin puolet koiran kokonaiskorkeudesta. Mittasuhteet ovat pääsääntöisesti parantuneet. Ulkomuodon

jalostuksessa tulee kuitenkin huomioida rodun oikea raajakorkeus, sillä nykyisin rodussa esiintyy selvästi liian korkearaajaisia yksilöitä. Samoin lanneosan pituuteen tulee kiinnittää huomiota siten, että vältettäviä ovat sekä liian pitkä lanneosa että liian lyhyt, johon usein liittyy jyrkkä lantio.

Pigmentin voimakkuus tulee huomioida jalostuksessa. Jalostukseen käytettävillä nartuilla voidaan sallia kirsupigmentin lievä vaaleneminen juoksun yhteydessä, uroksella tulee olla hyvä kirsupigmentti ympäri vuoden. Viime vuosina on ollut merkittelevää kasvattajien taipumus unohtaa, kuinka tärkeää voimakas luomipigmentti on rodulle ja erityisesti rodun tyyppilliselle ilmeelle. Ilmiö on havaittavissa ympäri maailmaa rodun keskuudessa.

Rotumääritelmän mukaisesti kannetussa hännässä vain hännän karvat koskettavat koiran selkää. Liian useilla yksilöillä häntä kokonaisuudessaan tai osittain koskettaa selkää, eivätkä ainoastaan hännän karvat. Ulkomuototuomarit eivät juurikaan puutu näihin häntiin, vaan pikemminkin saattavat alentaa nuoren koiran palkintosijaa vielä asettumattoman hännän vuoksi. Tosiasiassa suurimmasta osasta juniori-ikäisinä häntänsä hieman avoimesti kantavista koirista tulee niitä, joilla vanhempana on juuri rodulle ideaali hännänkanto.

Purentojen osalta rodun tilanne on viime vuosina selkeästi parantunut ja alapurentaa esiintyy yhä vähemmän. Kuitenkin, kuten aiemminkin, leveää tasapurentaa on pidettävä parempana kuin leikkaavaa purentaa yhdistettynä aivan liian kapeaan alaleukaan. Myös etu- ja kulmahampaiden täyteen määrään sekä kulmahampaiden asentoon tulee kiinnittää huomiota.

Pään tyyppin jalostukseen tulee edelleen kiinnittää huomiota. Bichonfrisén kallo-osan kuuluu olla litteä. Rodussa esiintyy jonkun verran pyöreäkalloisuutta, jota tulee jalostuksellisesti pyrkiä välttämään. Etenkin yhdessä pyöreiden silmien ja liioitellun lyhyen kuonon kanssa tämä saa aikaan vaikutelman ns. kääpiömäisyydestä, mikä on rodulle virhe. Liian pyöreä kallo-osa saattaa altistaa rotua mm. aukileille ja vesipäisyydelle. Kallo-osan ei myöskään tule olla liian kapea, sillä tällöin ei voida saavuttaa rodun pään mittasuhteille tavoiteltavaa tasasivuista kolmiota silmien ulkonurkista kirsun kärkeen.

Rotumääritelmän mukaan bichonfrisén kallon tulee olla kuonoa hieman pidempi. Liian pitkiä sekä liioitellun lyhyitä kuono-osia tulee välttää. Liian lyhyt kuono-osa altistaa rotua alapurentaisuudelle sekä saattaa altistaa hengitysteiden rakenteellisille ongelmille.

Jalostuksessa tulisi välttää liian vaaleita silmiä sekä liioitellun suurten silmien jalostamista. Liian suuret, ns. mulkosilmät, ovat herkemmit vaurioitumaan kuin normaalin kokoiset silmät sekä altistavat koiraa krooniselle silmävuodolle. Liian suuret silmät saavat koiran näyttämään myös ns. kääpiökoiramaiselta, mikä ei kuulu bichonfrisén oikeaan ilmeeseen.

Näyttelykehissä näkee usein voitokkaitakin yksilöitä, joilla voi olla liikkeessään oikeanlainen maatavoittava takapotku, mutta etuosan rakenteellisista ongelmista johtuen koiran etuliikkeet eivät yllä samaan tasoon. Esimerkiksi liian lyhyt olkavarsi, etuasentoiset lavat ja liian kapea eturinta voivat aiheuttaa epävakautta koiran etuliikkeisiin, mikä rasittaa koiran elimistöä etenkin yhdistyneenä hyvin muodostuneeseen takaosaan, jolloin koiran liikkeet ovat ”eri paria”. Koirien etuosien rakenteellisiin puutteisiin tulisi kiinnittää jalostuksessa nykyistä enemmän huomiota ja pyrkiä entistä enemmän tasapainoisiin, yhdensuuntaisiin, maatavoittaviin liikkeisiin. Takaosat vaikuttavat olevan kannassamme yleisesti melko hyviä, mutta patellaluksaation välttämiseksi on edelleen kiinnitettävä huomiota myöskin

riittävästi kulmautuneisiin takaraajoihin, jotka eivät saa olla kiertyneet.

Bichonfrisén turkin tulee olla paksu, pehmeä ja silkkimäinen. Liian paksujen, ns. show-turkkien jalostamista tulee välttää, koska vaikka ne näyttelyolosuhteissa ovatkin näyttäviä, niiden hoitaminen saattaa olla hankalaa lemmikkikoiran omistajalle. Liian paksu, huopaantunut ja takkuinen turkki aiheuttaa koiralle monia erilaisia ongelmia, mahdollisesti jopa ihotulehduksia.

Rotumääritelmä kokonaisuudessaan on jalostuksen tavoiteohjelman liitteenä.

4.4.2. Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rotujärjestö järjestää vuosittain 3-5 jalostustarkastusta, joissa tarkastetaan yhteensä +- 10 koiraa. Jalostustarkastetuilla koirilla ei viime vuosina ole ollut sellaisia virheitä, jotka olisivat automaattisesti johtaneet hylkäävään tulokseen. Sen sijaan jalostustarkastuksessa on käynyt yksilöitä joiden jalostuskäyttöä ei ole suositeltu. Suurin osa jalostukseen käytettävistä yksilöistä käytetään yleensä vähintään 1-2 kertaa näyttelyissä ennen jalostuskäyttöä. Rotujärjestön sitoumuskasvattajasopimuksen allekirjoittaneet kasvattajat ovat sitoutuneet käyttämään jalostukseen yksilöitä, joilla on joko 2 kertaa vähintään laatuarvosana erittäin hyvä näyttelyistä tai hyväksytty jalostustarkastus.

Rodun yksilöitä on keskimäärin noin 21 kpl/näyttely (aikuiset koirat), mikä ei ole paljon rekisteröinteihin nähden, mutta kuten jo edellä mainittiin, rodun vaativa näyttelykunnostus vähentää ns. lemmikkiharrastajien näyttelykäyntejä. On kuitenkin huomioitava, että näyttelykäynnit jakautuvat useammille eri yksilöille, koska lähes kaikki rodun sitoumuskasvattajien jalostuskoirat on palkittu vähintään laatuarvosanalla erittäin hyvä. Kuitenkin suurin osa koirista, jotka ovat käyneet näyttelyissä useammin kuin kerran, on palkittu laatuarvosanalla erinomainen.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Koska rotu on puhtaasti seurakoiraa, ei ulkomuoto vaikuta rodun varsinaiseen käyttötarkoitukseen kuin mieltymysten osalta. Rotu on kuitenkin pieni seurakoiraa, joten näyttelyt ja jalostustarkastukset muokkaavat kokoa rotumääritelmän toivomaan suuntaan, eli rotu pysyy pääsääntöisesti max 30 cm säkäkorkeudeltaan. Näyttelyt ja tarkastukset karsivat myös ns. sylikoiksi liian raskaita yksilöitä tehokkaasti jalostuskäytöstä, suosien kuitenkin keskivahvoja pieniä koiria, joten liialliset ja liioitellun kääpiömäiset ominaisuudet eivät pääse pesiytymään rotuun. Rodun tämänhetkinen rakenne vastaa erittäin hyvin käyttötarkoitustaan.

4.4.4. Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Rodun keskeisimmät ulkomuoto-ongelmat näkyvät heikentyneenä pigmentoitumisena, erittäin tummaa kirsu-, luomi- ja ihopigmenttiä on läpi historian pidetty tunnusomaisena rodulle.

Rakenteellisesti Pohjois-Amerikkalaisten tuontikoirien mukanaan tuoma ns. liioiteltu villakoiratyypinen rakenne näkyy jonkin verran tämän hetken kannassa, liiallinen raajakorkeus, kapea reisi ja niukemmat polvikulmaukset ovat tuoneet mukanaan jonkin verran patellaluksaatioita. Koirien liian

lyhyt selkä sekä turhan suuri raajakorkeus tuo vat mukanaan rodulle ei-toivottua villakoiramaista keveyttä liikkeisiin, bichonfrisé on villakoiraa selkeästi rungoltaan pidempi ja raskastekoisempi, joten sen oikea liikunta poikkeaa selvästi villakoiran liikkeestä.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN

TOTEUTUMISESTA

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Käytetyimpien jalostuskoirien (urokset/nartut) tasoa voi tarkastella oheisista taulukoista viimeisen viiden vuoden ajalta. Taulukoissa näkyvät jälkeläisten sairas-prosentit näyttävät paljon pahemmilta kuin todellisuudessa ovatkaan, esim koiralla voi olla vain yksi silmätarkastettu jälkeläinen, jolla on yksi ylimääräinen distichiasis-karva silmässä, minkä johdosta taulukko näyttää koiran jälkeläiset 100% silmäsairaiksi. Rotujärjestö on tiedustellut useilta eri silmäsairauseläinlääkäreiltä näiden suhtautumista rodun distichiasis-karvoihin, ne ovat yleisesti ottaen varsin vähäisesti haittaa tuottavia, eivätkä kaikki silmäsairauseläinlääkärit niitä edelleenkään merkitse silmätarkastuksen yhteydessä. Tässä valossa tuntuu hurjalta, että tilasto antaa koiran jälkeläisistä varsin sairaan kuvan.

5.1.1. Nartut

Narttu	Synt.vuosi	Pannut				Polvet				Silmat			
		Pertueet	Yhteensä	Vuoden alkuna	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
PALOMA BLANCO DIAMOND QUEN	2002	6	32	0	130	11	0	34 %	0 %	11	5	34 %	45 %
ALEKSANDRIAN DREAM GIRL	2002	5	30	0	62	6	1	20 %	17 %	6	1	20 %	17 %
JITTERBOP MOON CAT	2003	5	30	0	48	9	2	30 %	22 %	8	5	27 %	62 %
SIR-TAR MARLOTTA	2005	6	30	0	17	2	0	7 % *		2	2	7 % *	
SINIKANNEL AFRODITE- QUEEN	2004	6	29	0	9	6	1	21 %	17 %	6	1	21 %	17 %
CANDY	2000	5	29	0	51	5	1	17 %	20 %	4	1	14 %	25 %
ABBY Z DOBRICHOVA	2004	6	27	0	12	4	0	15 %	0 %	4	2	15 %	50 %
DIAMELLA HAWAIIAN PEARL	2003	4	26	0	36	9	0	35 %	0 %	8	0	31 %	0 %
MACLAREN'S PARC FERME	1999	1	25	0	93	10	0	10 %	0 %	3	2	12 %	67 %
RONJA	2005	4	25	0	14	2	0	8 % *		2	0	8 % *	
TIFFANY QUEENBORK	2007	5	25	5	3	1	1	4 % *		1	0	4 % *	
LEEWARD'S MARY CHRISTMAS	2003	5	25	0	19	3	0	12 %	0 %	3	0	12 %	0 %
BRIGITTE	2002	5	24	0	43	2	1	8 % *		1	0	4 % *	
LEEWARD'S SWEETMONEYTAKER	2006	5	24	0	13	2	1	8 % *		2	0	8 % *	
DONNAMARIA	2001	5	24	0	16	6	1	25 %	17 %	5	0	21 %	0 %
IISDOGS MONA LISA	1999	5	23	0	18	4	2	17 %	50 %	3	0	13 %	0 %
LEEWARD'S BEAT OMY HEART	2007	4	23	0	49	4	1	17 %	25 %	4	1	17 %	25 %
DIAMELLA SPANISH HARLEM	2000	5	22	0	51	7	0	32 %	0 %	8	0	36 %	0 %
CLIFFBAY'S JUST IN CASE	2002	5	22	0	59	7	0	32 %	0 %	7	1	32 %	14 %
POMMAC ALLI	2004	4	22	0	21	3	1	14 %	33 %	3	1	14 %	33 %

5.1.2. Urokset

Uros	Snt. vuosi	Pamut				Polvet				Silmät			
		Pertuut	Viteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvossa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
APRICOT	2001	29	134	0	200	28	12	21 %	43 %	19	3	14 %	16 %
ORLANDO CHARNETT	2005	29	121	0	71	17	3	14 %	18 %	16	1	13 %	6 %
LEEWARD'S ME MYSELF AND I	2005	24	111	0	222	29	3	26 %	10 %	30	6	27 %	20 %
PARAY'S COLD PLAY	2005	28	111	11	88	23	6	21 %	26 %	26	4	23 %	15 %
LEEWARD'S EGO LIKE HAIRDO	2008	24	104	0	50	15	4	14 %	27 %	15	3	14 %	20 %
AMON RA LESTA PLUS	2007	23	91	6	25	16	5	18 %	31 %	18	1	20 %	6 %
OMAR	2003	19	87	0	6	5	2	6 % *		5	1	6 % *	
BODACIOUS ARCH ENEMY	2007	17	73	0	235	18	2	25 %	11 %	17	1	23 %	6 %
PARAY'S PINOT NOIR	2005	17	72	0	139	29	8	40 %	28 %	28	6	39 %	21 %
MANCIR'S ZOOM TO WYOMERS	2006	16	71	0	202	30	5	42 %	17 %	29	7	41 %	24 %
LEEWARD'S GONE WITH THE WIN	2001	19	68	0	181	15	1	22 %	7 %	15	5	22 %	33 %
LADYKILLER'S MIGHTY FABULOUS	2004	16	66	0	45	25	9	38 %	36 %	24	4	36 %	17 %
LEEWARD'S TRULY MADLY BEARLY	2009	14	65	0	5	5	2	8 % *		3	0	5 % *	
PALOMA BLANCO HAPPY DAY	2003	14	61	0	61	8	1	13 %	12 %	10	6	16 %	60 %
LEEWARD'S RON STOPPABLE	2007	15	59	0	12	6	0	10 %	0 %	8	2	14 %	25 %
FRIDAS LOVELY TEAM PLAYER	2004	13	59	0	110	14	3	24 %	21 %	14	4	24 %	29 %
IISDOGS LUCIANO	1999	12	58	0	131	10	0	17 %	0 %	7	1	12 %	14 %
ALLURE CHENOACHIPS AHOY	2007	14	58	21	15	1	0	2 % *		1	0	2 % *	
IISDOGS OVER MOONLIGHT	2001	13	56	0	46	10	2	18 %	20 %	10	1	18 %	10 %
JITTERBOP BLOODY NIGHTMARE	2009	14	56	16	4	5	0	9 % *		4	0	7 % *	

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteiden toteutumisen vertailu:

Tavoite/ Populaatio: Rodun jalostuksen ensisijaisena tavoitteena on rodun geenipoolin säilyttäminen tai - jos mahdollista sen laajentaminen. Rodun tehollisen populaation kasvattaminen hidastaa sukusiitoksen kasvunopeutta ja on siksi tärkeä tavoite. Lopullisena tavoitteena on bichonfrisé -kannan säilyttäminen Suomessa kohtalaisen runsaslukuisena, ulkomuodoltaan, luonteeltaan ja terveydeltään korkeatasoisena ja geenipohjaltaan laajana.

Toteutunut: Rodun geenipooli on säilynyt suurimmalta osalta samana

Tavoite/Terveys: Tavoitteena terveyden suhteen on, että kaikki jalostukseen käytettävät koirat polvi- ja silmätarkastetaan ennen astutusta. Silmätarkastuslausunto ei astutushetkellä saa olla vanhempi kuin 12 kk. Myös lonkkakuvaus suosittelaa tehtävän yhä useammille jalostusyksilöille. Näin pyritään saamaan tutkittua tietoa rodun terveydentilasta. Rodun terveydentilan jatkuva kartoittaminen ja terveystietojen hyödyntäminen mahdollisimman laajasti on eräs rotujärjestön tärkeä tavoite.

Toteutunut: Kaikki jalostukseen käytettävät yksilöt polvi- ja silmätarkastetaan, ja silmätarkastus on voimassa 12 kuukautta ja polvilausunnon raja-arvo max 1/1

Tavoite/Luonne: Tavoitteena on se, että bichonfrisé säilyttää seurakoiralle soveltuvan terveen ja iloisen perusluonteensa, eivätkä arkuus tai muut luonneongelmat rodussa lisäänty. Tarkempi paneutuminen luonteiden seurantaan omistajille suunnatuin kyselyin on eräs rotujärjestön seuraavista haasteista

Toteutunut: Järjestetyn luonnekyselyn mukaan rotu on säilyttänyt seurakoiralle sopivan luonteensa

hyvin lukuun ottamatta sisäsiisteyttä joka voi johtua yliseksuaalisuudesta tai kotikasvatuksesta.

Tavoite/Ulkomuoto: Tavoitteena on saada ulkomuoto entistäkin yhtenäisemmäksi karsimalla täysin vääriä tyyppisiä jalostuksesta, rakenne säilymään terveenä ja rotumääritelmän mukaisena sekä säilyttää rodun erityispiirteet. Tavoitteena on, että jalostukseen käytettävät yksilöt edustavat ulkomuodoltaan vähintään rodun keskitasoa, mikä käytännössä tarkoittaa vähintään näyttelyistä saatua laatuarvosanaa EH tai hyväksyttyä jalostustarkastusta. Ulkomuodon yhtenäistyminen ei kuitenkaan saa vaarantaa terveyttä ja luonnetta, joita on pidettävä ulkomuotoa tärkeämpinä jalostustavoitteina.

Toteutunut: Tavoitteet ulkomuodon osalta ovat toteutuneet niiltä osin mitä voidaan todeta näyttelyissä ja jalostustarkastuksissa käyneistä koirista.

Tavoite/Rotujärjestö: Tavoitteena on, että rotujärjestön jäsenmäärä kasvaa tasaisesti. Rotujärjestö tarjoaa kasvattajille, bichonfrisén omistajille ja hankintaa suunnitteleville henkilöille hyödyllistä tietoa ja tapahtumia sekä edistää rodun tunnettavuutta ja arvostusta. Rotujärjestö kouluttaa uusia päteviä ulkomuototuomareita arvostelemaan rotuamme. Tavoitteena on, että kaikki rotujärjestön jäsenenä olevat kasvattajat allekirjoittaisivat rotujärjestön sitoumuskasvattajasopimuksen.

Toteutunut: Kaikki kasvattajat eivät ole allekirjoittaneet rotujärjestön sitoumuskasvattajasopimusta. Jäsenmäärä on jatkanut tasaista kasvuaan. Uusia ulkomuototuomareita on koulutettu. Lisäksi rotujärjestö on edelleen jakanut tietoa sekä lehdessään että internet-sivuillaan.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus puhtaasti seurakoirana tuskin tulee muuttumaan tulevaisuudessakaan. Tämä asettaa ennen kaikkea rodun terveydentilaan ja luonteisiin liittyvät jalostukselliset vaatimukset etusijalle. Rotujärjestön rooli kasvattajien motivoijana ja tiedon jakajana tässä suhteessa tulee olemaan entistä merkittävämpi.

Rotu saattaa olla Suomessa tulevaisuudessa jakautumassa entistä näkyvämmiin ns. näyttelylinjaisiin ja kotikoiralinjaisiin koiriin. Tällä hetkellä näyttää valitettavasti siltä, että ne kasvattajat, jotka eivät hanki jalostuskoirilleen rotujärjestön vähimmäisvaatimusten mukaista näyttelytulosta tai hyväksyttyä jalostustarkastustulosta, eivät myöskään ole kovin motivoituneita tutkituttamaan siitosyksilöiden terveydentilaa ennen astutusta. Pahimmillaan tämä johtaa rodun kannan täydelliseen kahtiajakautumiseen maassamme.

Parhaimmillaan, mikäli luonne- ja terveystavoitteet pystytään saavuttamaan koko populaation osalta, erilinjaiset koirat saattavat toimia toisilleen tulevaisuudessa myös geenipankkina ja auttaa turvaamaan jalostuspohjan laajuutta.

Jalostuspohjan laajuus rodussa tällä hetkellä on huolestuttava. Kasvattajien motivoiminen ja etenkin tiedon välittäminen konkreettisista keinoista geenipohjan laajentamiseksi tulevat olemaan rotujärjestön erittäin tärkeitä tehtäviä tulevaisuudessa.

Rotujärjestön tavoitteina seuraaville viidelle vuodelle ovat seuraavat kohdat:

Populaatio: Rodun jalostuksen ensisijaisena tavoitteena on rodun geenipoolin säilyttäminen tai - jos mahdollista sen laajentaminen. Rodun tehollisen populaation kasvattaminen hidastaa sukusiitoksen kasvunopeutta ja on siksi tärkeä tavoite. Lopullisena tavoitteena on bichonfrisé -kannan säilyttäminen Suomessa kohtalaisen runsaslukuisena, ulkomuodoltaan, luonteeltaan ja terveydeltään korkeatasoisena ja geenipohjaltaan laajana. Rotujärjestö suunnittelee hyödyntävänsä DLA-monimuotoisuustestiä lähitulevaisuudessa.

Terveys: Tavoitteena terveyden suhteen on, että kaikki jalostukseen käytettävät koirat polvi- ja silmätarkastetaan ennen astutusta, kuten jo rodun PEVISA-ohjelma tällä hetkellä vaatii. Silmätarkastuslausunto ei astutushetkellä saa olla vanhempi kuin 12 kk, eikä ensimmäistä kertaa jalostukseen käytettäessä kuin 6 kk. Myös lonkkakuvauksia suositellaan tehtävän yhä useammille jalostusyksilöille. Näin pyritään saamaan tutkittua tietoa rodun terveydentilasta. Rodun terveydentilan jatkuva kartoittaminen ja terveystietojen hyödyntäminen mahdollisimman laajasti on eräs rotujärjestön tärkeä tavoite, silmien- ja polvien osalta tuloksia on helppo seurata koiranet-ohjelman avulla.

Luonne: Tavoitteena on se, että bichonfrisé säilyttää seurakoiralle soveltuvan luonteensa, eivätkä arkuus tai muut luonneongelmat rodussa lisäänty. Tarkempi paneutuminen luonteiden seurantaan esimerkiksi MH-luonnekuvauksien avulla on yksi rotujärjestön seuraavista haasteista.

Ulkomuoto: Tavoitteena on saada ulkomuoto entistäkin yhtenäisemmäksi karsimalla täysin vääriä tyyppisiä jalostuksesta, rakenne säilymään terveenä ja rotumääritelmän mukaisena sekä säilyttää rodun erityispiirteet. Tavoitteena on, että jalostukseen käytettävät yksilöt edustavat ulkomuodoltaan vähintään rodun keskitasoa, mikä käytännössä tarkoittaa vähintään näyttelyistä saatua laatuarvosanaa EH tai hyväksyttyä jalostustarkastusta. Ulkomuodon yhtenäistyminen ei kuitenkaan saa vaarantaa terveyttä ja luonnetta, joita on pidettävä ulkomuotoa tärkeämpinä jalostustavoitteina.

Rotujärjestö: Tavoitteena on, että rotujärjestön jäsenmäärä kasvaa tasaisesti. Rotujärjestö tarjoaa kasvattajille, bichonfrisén omistajille ja hankintaa suunnitteleville henkilöille hyödyllistä tietoa ja tapahtumia sekä edistää rodun tunnettavuutta ja arvostusta. Rotujärjestö kouluttaa uusia päteviä ulkomuototuomareita arvostelemaan rotuamme. Tavoitteena on, että kaikki rotujärjestön jäsenenä olevat kasvattajat allekirjoittaisivat rotujärjestön sitoumuskasvattajasopimuksen.

Rotujärjestön jalostusneuvonta on avointa kaikille sitä tarvitseville rodun harrastajille. Neuvonta perustuu rotumääritelmään ja voimassaolevaan jalostuksen tavoiteohjelmaan.

Sekä yhdistyksen kotisivulle että lehteen laaditaan lomake, jolla omistajat ja kasvattajat voivat jatkuvasti ilmoittaa koirillaan todettuja sairauksia rotujärjestölle. Sairaiden koirien nimet ja diagnoosit julkaistaan omistajan suostumuksella yhdistyksen lehdessä ja kotisivulla, mikäli omistaja toimittaa yhdistykselle eläinlääkärin todistuksen kyseisestä sairaudesta.

Jalostustoimikunta seuraa Kennelliiton koira.netin avulla rodun terveys- ja jalostustilastoja esimerkiksi todettujen sairauksien, matadorijalostuksen ja sukusiitosprosenttien osalta.

Jalostustoimikunta valvoo sitoumuskasvattajasopimuksen noudattamista.

Jalostus- ja jälkeläistarkastukset suoritetaan pääsääntöisesti näyttelyiden kautta.

Jalostustoimikunta vastaa tuomarikokelaiden ja ulkomuototuomareiden koulutuksesta ja tuomarikollegioiden järjestämisestä.

Jalostustoimikunta haluaa painottaa, ettei se halua harjoittaa sanelupolitiikkaa, koska rotukoirien kasvattaminen Suomessa on vapaata. Kasvattajalla on aina viime kädessä vastuu tekemistään päätöksistä ja siten myös kasvatustyönsä tuloksista. Jalostustoimikunta asettaa yleisten normien ja suositusten mukaiset ohjeet sekä rotukohtaiset suositukset. Näin pyritään edesauttamaan pitkäjänteistä jalostusta rodussa ja jalostustoimikunnan ja kasvattajien välistä yhteistyötä.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

PEVISA-vaatimukset ja Kennelliiton rekisteröintivaatimukset

Jalostusyksilöiden on täytettävä seuraavat vaatimukset jotta pentua voidaan rekisteröidä:

- Jalostuskoirien alaikäraja ensimmäisen kerran siitokseen käytettäessä on 18 kuukautta.
- Jalostukseen käytettävien koirien silmätarkastuslausunto ei astutushetkellä saa olla vanhempi kuin 12 kuukautta. Harmaakaihia, PRA:ta tai vakavampaa kuin multifokaalistaRD:tä sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Mikäli jalostukseen käytettävällä koiralla on todettu mRD, on toisen osapuolen oltava tältä osin terve.
- Rekisteröinnin raja-arvo on polvilumpioluoksaation aste 1.
- Saman nartun saa penikoittaa enintään viisi kertaa siten että nartun edellisestä penikoimisesta on pentueen syntyessä kulunut vähintään 10 kuukautta. Tätä tiheämpi pennutus sallitaan alle 8-vuotiaalle nartulle yhden kerran ilman poikkeuslupaa ja tällöin seuraavan synnytyksen väli on oltava vähintään yksi vuosi.
- Yleisesti nartun jalostuskäytön yläikäraja on 8-vuotta, yli 8-vuotiaan nartun kohdalla noudatetaan Suomen Kennelliiton Koirarekisteri-ohjetta.
- Yhdellä jalostusuroksella saa elinaikanaan max 100 rekisteröityä jälkeläistä. Viimeinen pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan.

Rotujärjestön lisävaatimukset ja suositukset jalostusyksilöille:

- Legg-Perthesin tautia sairastavaa tai kyseisen sairauden takia leikattua koiraa ei saa käyttää jalostukseen.
- Kahden harmaakaihia tai muuta tunnettua samaa perinnöllistä sairautta sairastavan koiran ensimmäisen polven jälkeläisiä ei saa parittaa keskenään.
- Jalostukseen käytettävän yhdistelmän molempien osapuolien yhteenlaskettu polvitulos ei saa ylittää yhtä. Jos toisella osapuolella on tois- tai molemminpuolinen 1-asteen patellaluksaatio, tulee toisen osapuolen olla täysin tervepolvinen.
- Lisäksi uroksella ja nartulla on oltava näyttelyistä vähintään laatuarvostelun EH kaksi kertaa tai molemmilla hyväksytty jalostustarkastus.
- Suositellaan että ensimmäistä kertaa narttua astutettaessa tulee sen olla alle neljävuotias.
- Jalostustoimikunnan suositus on, että yhdistelmän 6 sukupolven sukutaulun sukusiitosprosentin tulisi olla alle 6,25% mikä vastaa serkusten sukusiitosastetta.
- Yhden uroksen jälkeläismäärä saa kalenterivuodessa olla korkeintaan 25 Suomessa rekisteröityä jälkeläistä. Kuitenkin siten, että viimeinen rajan ylittävä pentua hyväksytään kokonaisuudessaan ellei raja ole täyttynyt ennen astutusta.

Lisäksi ei suositella käytettäväksi koiraa jalostukseen mikäli:

- koiraa ei astu tai anna astua normaalisti
- koiralla tai sen lähisuvussa on toistuvia synnytyksvaikeuksia
- koiraa kärsiä allergiasta tai atopiasta
- koiraa kärsii jatkuvasta voimakkaasta silmävuodosta
- koiralla on niin voimakas häntämutka, että se estää koiran palkitsemisen näyttelyissä tai häiritsee koiran jokapäiväistä elämää.
- koiraa on arka tai aggressiivinen

Geenipohjan laajuuden turvaamiseksi suositellaan, että samoja siitosyhdistelmiä ei uusittaisi sekä pyydetään kasvattajia kiinnittämään huomiota siihen, että jalostusurosten määrä suhteessa narttuihin olisi mahdollisimman suuri. Olisi toivottavaa, että kasvattajat pyrkisivät välttämään samojen näyttelyvoittajien käyttämistä jalostukseen huomattavan suuressa määrin ja esimerkiksi sen sijaan harkitsisivat näiden koirien vähemmän tunnettujen sisarusten jalostuskäyttöä. Muita geenipohjan leventämiseen tähtäviä keinoja ovat vierassukuisten tuontikoirien hankkiminen tai lainaaminen jalostuskäyttöä varten ulkomailta sekä narttujen astuttaminen ulkomaisilla uroksilla tai tuontispermalla.

Kasvattajan pyytäessä urossuosituksia nartulle on syytä olla oma urosehdotus. Urosta voidaan suositella jalostukseen, mikäli se on jalostustarkastettu ja siinä hyväksytty jalostukseen käytettäväksi tai se on saanut näyttelyissä vähintään kahdesti laatuarvostelupalkinnon EH sekä täyttää yhdistyksen siitosyksilöille asettamat terveystaavatimukset.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö jatkaa PEVISA-ohjelmaa silmien ja polvien sekä uroksen elinikäisen 100 kpl jälkeläisrajoituksen osalta, sekä pitää edelleen rotukohtaisen erityisehdon jalostusikärajasta 18 kk. Rotujärjestö uusii omistajille suunnatun terveystarkastuksen, sekä mahdollisuuksien mukaan paneutuu lisää rodun luonteisiin ja monimuotoisuuteen. Rotujärjestö jatkaa yhteistyötä Hannes Lohen koirangeenitöryhmän kanssa harmaakaihi-geenin löytymiseksi bichonfrisé-rodulla. Rotujärjestö tiedottaa sekä lehdessään että internet-sivuillaan mahdollisuuksien mukaan eri yksilöiden perinnöllisistä sairauksista. Tämä on osoittautunut haasteelliseksi, sillä rohkaisuista huolimatta rodun kasvattajat eivät ole sisäistäneet ajatusta avoimen keskustelun hyödyistä erilaisia sairauksia seurattaessa. Rotujärjestö myös jakaa tietoa jalostustavoitteista sekä jalostussuosituksista.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Populaatio:

Vahvuudet:

Käyttämätöntä materiaalia reservissä

Rodun kotimaisen populaation tilanteen tiedostaminen

Mahdollisuudet:

Materiaalin lisähankinta melko helppoa, rotua löytyy laajalti maailmasta.

Tupla-astutusmahdollisuus jalostuspohjan laajentamiseksi

Heikkoudet:

Rodun suomalaisen kannan polveutuminen pitkälti

samoista koirista

Samojen näyttelyvoittajien käyttäminen jatkuvastijalostukseen

Uhat:

Geenipohja supistuu.

Rodun kanta jakautuu vahvasti kahtia.

Rodun eri verilinjat sekoittuvat maailmanlaajuisesti, jolloin

vierassukuisia koiria on mahdotonta löytää jalostukseen.

Luonne:Vahvuudet:

Pääosin kasvattajat ja omistajat koiriensa luonteisiin tyytyväisiä. Rotujärjestön panostaminen luonteiden tarkempaan seurantaan tulevaisuudessa

Mahdollisuudet:

Rodun soveltuvuus luonteensa puolesta harrastuskoiraksi
agilityyn ja muihin perinteisten lajien rinnalle nouseviin uusiin lajeihin (esim. koiratanssi)

Heikkoudet:

Arkojen tai yliseksuaalisten koirien käyttäminen jalostukseen. Joidenkin kasvattajien keskittyminen vain ulkomuodon jalostamiseen.

Uhat:

Luonteiden huononeminen rotujärjestön ulkopuolellejättäytyneiden kasvattajien toiminnan seurauksena

Terveys:Vahvuudet:

Kääpiöroduksi kokonaisuudessaan terve rotu, jonka keskimääräinen elinikä on noin 12 – 15 vuotta.
Rotujärjestön panostaminen terveystarkastuksiin ja -tutkimuksiin. Kasvattajien kannustaminen avoimeen tiedonkulkuun.

Mahdollisuudet:

PEVISA

Geenitestaukset eri sairauksien varalta

Heikkoudet:

Kasvattajien välinen avoimuus ja yhteistyö puutteellista,

ongelmia salaillaan.

Tiedonpuutteen takia saatetaan sairaita tai sairautta

periyttäviä koiria käyttää jalostukseen.

Joidenkin kasvattajien keskittyminen vain ulkomuodon

jalostamiseen

Uhat:

Hallitsematon, jopa kokonaisten pentueiden tuonti alueilta,

mistä ei ole saatavilla mitään terveystietoja koirien tai niiden

sukulaisten osalta.

Kannan hallitsematon kasvu.

Ry:n ulkopuolisten kasvattajien toiminta voi vaikuttaa rodun

terveyttä heikentävästi.

Rakenne:

Vahvuudet:

Hyvärakenteiset ovat todella korkeatasoisia ja niitä on eri

kasvattajilta.

Kasvattajien korkea motivaatio kilpailla näyttelyissä

jalostuskoiriensa kanssa tuo kyseiset yksilöt muidenkin

nähtäville ja arvioitavaksi.

Mahdollisuudet:

Kotimaisen tuomarikunnan ajan tasalla pitäminen auttaa

ulkomuodollisesti

korkean tason säilyttämisessä.

Heikkoudet:

Muutos huonompaan voi tapahtua nopeasti.

”Muotivirtaukset” aina vaarallisia. Ulkomuodon muuttuminen liioiteltuun suuntaan, jolloin terveys vaarantuu.

Uhat:

Rakenteeltaan heikkoja yksilöitä esiintyy ja näitä jopa palkitaan korkeasti sellaisten tuomareiden toimesta, jotka tulevat alueilta, jossa rotua on vähän tai ei ollenkaan.

Rodun markkinapotentiaali:

Vahvuudet:

Luonne, koko, maine mukavana seurakoirana.

Mahdollisuudet:

Rodun soveltuvuus pieniin asuntoihin ja kaupunkiolosuhteisiin.

Heikkoudet:

Työläs turkinhoito, johon kaikki kasvattajat eivät anna opastusta.

Kasvattajilla helposti suuntausta pentujen myyntihinnan nostamiseen kysynnän ollessa suurta.

Uhat:

Samantyyppisten pienten valkoisten koirien tuonti Itä-Euroopasta, risteytys-pentujen markkinointi myös Suomessa. Turkinhoito liian vaativaa omistajille. Pentujen hinta nousee niin korkeaksi, että kysyntä suuntautuu paperittomiin ja muun rotuisiin koiriin.

Yhteenveto pääkohdista:Vahvuudet:

Rotujärjestön halukkuus panostaa sekä rodun geenipohjan laajentamiseen, luonteiden että rodun terveydentilan entistä tarkempaan kartoittamiseen ja avoimempaan tiedonkulkuun näistä asioista.

Mahdollisuudet:

Kennelliiton PEVISA-ohjelman parempi hyödyntäminen tämän rodun kohdalla
Yhteistyö Suomen Akatemian ja Folkhälsanin koirangeenitutkimuksen kanssa geenitestausmahdollisuuden luomiseksi eri sairauksien torjuntaan

Heikkoudet:

Joidenkin kasvattajien haluttomuus osallistua terveys- ja luonnekartoituksiin ja avoimen tiedonkulun vastustaminen

Uhat:

Rodun kannan jakautuminen kahtia siten, että toinen linja edustaa täysin tai lähes vailla terveystutkimuksia olevia tai jopa paperittomia koiria.

Varautuminen ongelmiin

Riski:Pentujen kysynnän romahtaminen

Syy:Turkinhoidon työläys, pentujen korkea hintataso

Miten vältetään:Varottava ”markkinoiden ylikuumenemista”. Kaikkien koirien eitarvitse ollajalostusyksilöitä! Jaetaan tietoa rodun oikeasta hoitamisesta mahdollisimman laajalti. Pyritään motivoimaan kasvattajia pitämään pentujen hinnat kohtuullisina.

Toteutuessaan merkitsee:Jalostus vaikeutuu pentujen kysynnän romahtaessa. Kasvattajat joutuvat alentamaan pentujen hintoja.

Riski:Jokin vakavaperinnöllinen sairaus puhkeaa vahvasti esiin rodussa.

Syy:Geenipohjan kapeneminen liiaksi johtuen samojen yksilöiden liiallisesta jalostuskäytöstä. Terveysongelmiensaalaaminen.

Varautuminen:Rotujärjestö jakaariittävästi oikeaa tietoa rodun jalostuksesta.

Siitosyksilöiden terveystutkimukset. Kasvattajien kannustetaanavoimeentiedonkulkuun.

Miten vältetään:Suositaan ulkosiitosta, vältetään samojen siitosyhdistelmien toistamista ja samojen koirien liiallistakäyttämistä jalostukseen.

Toteutuessaan merkitsee:Koko rodun kantasaattaa huomaamattaolla jonkun perinnöllisen sairauden kantajia. Jalostus vaikeutuu tai jopa loppuu kokonaan.

Riski:Rodun kanta Suomessa ariytyy kahtia siten, että toinen linja edustaa terveyden, ulkomuodon ja

luonteen osaltatäysin tutkimattomiajalostusyksilöitä.

Syy: Pentujen kysyntä on niinkovaa, että kaikki pennutmenevät kaupaksi.

Rotujärjestön ulkopuolellejättäytyneidenpentutehtailijoiden jatuontikoiratrokareidentoiminta.

Varautuminen: Rotujärjestö jakaariittävästi oikeaa tietoapennun hankintaasuunnittelevilleihmisille.

Miten vältetään: PEVISA-ohjelmanavulla voidaanvelvoittaa kaikkipentueita rekisteröivätjalostuskoirientiettyihinterveystutkimuksiin.

Riski: Rodun maine terveenäja pitkäikäisenä rotunakärsii. Pentujenkysyntä vähenee.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi 1 (2014): Tehostetaan kaikkien koirien vapaaehtoisia silmätarkastuksia.

Suositellaan jalostusyksilöiden vapaaehtoisia lonkkakuvauksia. Jatketaan yhteistyötä Hannes Lohen geenitutkimuksen kanssa ja pyritään saamaan rodusta tarvittava määrä DNA-näytteitä harmaakaihi-tutkimukseen. Velvoitetaan rodun sitoumuskasvattajat noudattamaan JTO:ta. Tiedotetaan rodulla esiintyvien sairauksien vaikutuksesta jalostuskäyttöön.

Pyritään informoimaan pennun ostamista suunnittelevia ihmisiä siitä, miksi pentu kannattaa hankkia rotujärjestön suosittelemalta kasvattajalta. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastuksia. Kartoitetaan mahdollisuutta osallistua MyDogDNA-analyysiin.

Järjestetään Syys- ja jalostuspäivät.

Vuosi 2 (2015): Suositellaan kaikkien yksilöiden polvi- ja silmätarkastuksia. Järjestetään mahdollisesti MH-luonnekuvaus sekä laaja käyttäytymiskysely. Velvoitetaan rodun sitoumuskasvattajat

noudattamaan JTO:aa. Tiedotetaan luonteen vaikutuksesta jalostuskäyttöön. Pyritään informoimaan pennun ostamista suunnittelevia ihmisiä siitä, miksi pentu kannattaa hankkia rotujärjestön suosittelimalta kasvattajalta. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastuksia. Tarvittaessa jatketaan yhteistyötä Hannes Lohen geenitutkimuksen kanssa.

Järjestetään Syys- ja jalostuspäivät.

Järjestetään laaja terveystarkastus.

Vuosi 3 (2016): Suositellaan kaikkien yksilöiden, muidenkin kuin jalostukseen käytettävien yksilöiden (esim jalostusyksilöiden sisarusten) polvi- ja silmätarkastuksia. Veloitetaan rodun sitoumuskasvattajat noudattamaan JTO:aa. Pyritään informoimaan pennun ostamista suunnittelevia ihmisiä siitä, miksi pentu kannattaa hankkia rotujärjestön suosittelimalta kasvattajalta. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastuksia.

Järjestetään Syys- ja jalostuspäivät.

Vuosi 4 (2017): Suositellaan kaikkien yksilöiden, muidenkin kuin jalostusyksilöiden (esim. näiden sisarusten) polvi- ja silmätarkastuksia. Veloitetaan rodun sitoumuskasvattajat noudattamaan JTO:aa. Pyritään informoimaan pennun ostamista suunnittelevia ihmisiä siitä, miksi pentu kannattaa hankkia rotujärjestön suosittelimalta kasvattajalta. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastuksia.

Järjestetään Syys- ja jalostuspäivät.

Järjestetään laaja uudentyyppinen luonnekysely.

Vuosi 5 (2018): Suositellaan kaikkien yksilöiden, muidenkin kuin jalostusyksilöiden (esim näiden sisarusten) polvi- ja silmätarkastuksia. Veloitetaan rodun sitoumuskasvattajat noudattamaan JTO:aa. Päivitetään jalostuksen tavoiteohjelma seuraavalle viisivuotiskaudelle rodussa ilmenneen jalostuksellisen, terveydellisen, luonteisiin liittyvän ja ulkomuodollisen kehityksen mukaisen tarpeen mukaan.

Järjestetään Syys- ja jalostuspäivät.

7. LÄHTEET

www.kennelliitto.fi/jalostusjakasvatus/artikkelit

www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/sukusiitos

www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/tehollinen_populaatiokoko

kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Silm.sairauksista.htm

www.bichon.org

www.bichonfrise.se

www.thekennelklub.org.uk

8. LIITTEET

Rotumääritelmä